

fidh

เงามืดมากกว่าแสงสว่าง

พรรคการเมืองของไทย

และพันธมิตรด้านสิทธิมนุษยชน

สารบัญ

1. บทสรุปผู้บริหาร	4
2. ข้อมูลพื้นฐาน: รัฐบาลทหารบงการอยู่เบื้องหลังกระบวนการเลือกตั้งที่ถูกควบคุม	6
2.1 รัฐบาลทหารยังคงใช้อำนาจอย่างขาดการตรวจสอบและเบ็ดเสร็จ	7
2.2 กรอบกฎหมายซึ่งรัฐบาลทหารใช้ควบคุมจำกัดสิทธิยังไม่ถูกยกเลิก	7
2.3 การแทรกแซงของรัฐบาลทหารต่อกระบวนการเลือกตั้ง	8
2.4 การสืบทอดอำนาจทหารภายหลังการเลือกตั้งของไทย	11
2.5 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีของรัฐบาลทหารมิดมือรัฐบาลในอนาคต	11
3. ผลการสำรวจ: เงามืดมากกว่าแสงสว่าง	12
3.1 แสงสว่าง: นักปกป้องสิทธิมนุษยชน ผู้ลี้ภัย สภากาการควบคุมตัว	12
3.2 เงามืด: เสรีภาพในการแสดงออก บทบาทของกองทัพ สิทธิสตรี โทษประหาร และการลอยนวล	12
พินิจจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน	
3.2.1 สิทธิสตรี (คำถาม#1)	13
3.2.2 สิทธิแรงงาน (คำถาม#2)	14
3.2.3 ธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (คำถาม#3)	14
3.2.4 นักปกป้องสิทธิมนุษยชน (คำถาม#4)	14
3.2.5 ผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่ลี้ภัย (คำถาม#5)	15
3.2.6 การแก้ไขรัฐธรรมนูญ (คำถาม#6)	15
3.2.7 ประกาศ/คำสั่งคสช. (คำถาม#7)	16
3.2.8 เสรีภาพด้านความคิดเห็นและการแสดงออก (คำถาม#8)	16
3.2.9 กฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ (มาตรา 112 ประมวลกฎหมายอาญา)	17
(คำถาม#9)	
3.2.10 โทษประหาร (คำถาม#10)	17
3.2.11 สภากาการควบคุมตัว (คำถาม#11)	18
3.2.12 การทรมาน การบังคับบุคคลให้สูญหาย และการสังหารนอกกระบวนการกฎหมาย.	19
(คำถาม#12)	
3.2.13 สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนใต้ (คำถาม#13)	19
3.2.14 บทบาทของกองทัพ (คำถาม#14)	19
3.2.15 ประเด็นเร่งด่วนสำหรับรัฐบาลชุดต่อไป (คำถาม#15)	19
4. ข้อเสนอแนะต่อสมาชิกรัฐสภาจากการเลือกตั้ง	20
ภาคผนวก I: ผลการสำรวจโดยละเอียด	22
ภาคผนวก II: คำตอบของพรรคการเมือง	25
ภาคผนวก III: พรรคการเมืองที่ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	26
แบบบัญชีรายชื่อ วันที่ 24 มีนาคม	

1. บทสรุปผู้บริหาร

หลังจากระยะเวลาเกือบห้าปีของระบอบปกครองโดยทหาร ประเทศไทยกำลังจะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 500 คนในวันที่ 24 มีนาคม 2562 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งเพียงหนึ่งจากสองสภา แม้ว่ากาารฟื้นฟูระบอบปกครองของพลเรือนและรัฐบาลจากการเลือกตั้งที่เป็นประชาธิปไตย จะเป็นก้าวอย่างปรกติในทิศทางที่ถูกต้อง แต่ยังคงมีปัญหาท้าทายอย่างมากเกี่ยวกับประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย หลังจากการประกาศผลเลือกตั้งแล้ว และแม้จะมีการประชุมสภาใหม่แล้วก็ตาม

สภาพการณ์ที่มีตมเช่นนี้เป็นผลมาจากปัจจัยสำคัญสองประการ 1) ผลกระทบร้ายแรงที่ยาวนานจากกรอบกฎหมายที่สร้างปัญหา เป็นกฎหมายที่ออกโดยกองทัพและรัฐบาลทหาร ซึ่งจะสร้างปัญหาให้กับประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยอย่างแน่นอน และ 2) พรรคการเมืองจำนวนมากที่เข้าร่วมการเลือกตั้งในวันที่ 24 มีนาคม ไม่แสดงพันธกิจอย่างหนักแน่นที่จะปกป้องสิทธิมนุษยชน

สำหรับปัจจัยแรกนั้น ปัจจุบันมีกรอบกฎหมายจำนวนมากที่จำกัดสิทธิซึ่งประกาศใช้โดยรัฐบาลทหารภายหลังรัฐประหารเดือนพฤษภาคม 2557 ยังคงมีผลบังคับใช้อยู่ นอกจากนี้ การใช้อำนาจตามบทบัญญัติหลายประการของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ทำให้กองทัพจะยังคงมีอิทธิพลอย่างสำคัญเหนือการเมืองไทย แม้ภายหลังการเลือกตั้ง นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีที่จัดทำโดยรัฐบาลทหาร และได้รับความเห็นชอบจากสภารายางของรัฐบาลทหาร จะยังคงให้อำนาจกองทัพควบคุมนโยบายของรัฐบาลในอนาคต

สำหรับปัจจัยที่สองนั้น คำตอบของพรรคการเมืองในการสำรวจของ FIDH เพื่อประเมินพันธกิจต่อสิทธิมนุษยชนของพรรคการเมืองเหล่านั้น แสดงให้เห็นภาพด้านลบมากกว่าด้านบวก

ผลการสำรวจชี้ให้เห็นแนวโน้มที่ตื้นเขิน เกี่ยวกับพันธกิจของพรรคการเมืองที่มีต่อปกป้องสิทธิมนุษยชน สภาพการควบคุมตัว และผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่ลี้ภัย อย่างไรก็ตาม ในด้านที่ค่อนข้างลบนั้น ผลสำรวจชี้ว่าพรรคการเมืองแทบไม่ให้ความสำคัญสนับสนุนต่อมาตรการที่มุ่งส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิที่จะมีเสรีภาพด้านความคิดเห็นและการแสดงออก โดยมีแนวโน้มว่าพรรคการเมืองไม่สนับสนุนการยกเลิกกฎหมายหมิ่นประมาททางอาญาและการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 112 ของประมวลกฎหมายอาญา (หมิ่นพระบรมเดชานุภาพ) พรรคการเมืองยังแทบไม่สนับสนุนมาตรการที่ส่งเสริมสิทธิสตรีและความเสมอภาคทางเพศ

ข้อค้นพบที่น่าผิดหวังมากที่สุด คือพรรคการเมืองส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนอย่างจริงจังต่อการใช้โทษประหาร นอกจากนี้ แม้ว่าประเทศไทยจะมีปัญหาอย่างมากกับวัฒนธรรมการลอบสังหารที่ฝังรากลึก แต่เป็นเรื่องที่น่าเสียใจที่พรรคการเมืองไม่กระตือรือร้นอยากให้มีการสอบสวนอย่างเป็นทางการเป็นกลาง ในกรณีที่เกิดข้อกล่าวหาว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนร้ายแรง รวมทั้งในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของไทย

ประการสุดท้าย มีแนวโน้มว่าพรรคการเมืองไม่ต้องการแทรกแซงบทบาทของกองทัพในการเมืองไทย

เงามืด มากกว่าแสงสว่าง

fidh

พรรคการเมืองของไทย
และพันธมิตรด้านสิทธิมนุษยชน

เสรีภาพในการแสดงออก

16%

ยกเลิกกฎหมาย
หมิ่นประมาท
ทางอาญา

88%

แก้ไขประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา 112 (กฎหมายหมิ่น
พระบรมเดชานุภาพ)

โทษประหาร

63%

คงโทษประหารชีวิตไว้

16%

ยกเลิกโทษประหารชีวิต
สำหรับความผิด
เกี่ยวกับยาเสพติด

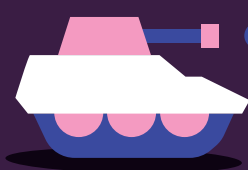
25%

คงโทษประหารชีวิตไว้
สำหรับความผิด
เกี่ยวกับการฆาตกรรม

บทบาท ของกองทัพ

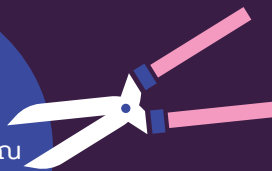
6%

ปฏิรูปหน่วยงาน
ด้านความมั่นคง

41%

ลดการจัดสรรงบประมาณ
สำหรับค่าใช้จ่ายกองทัพ
อย่างมีนัยสำคัญ

19%

ยกเลิก
การเกณฑ์ทหาร

ผู้ลี้ภัยและ ผู้แสวงหาที่ลี้ภัย

56%

สนับสนุนข้อกฎหมาย
ที่บรรจูลักการห้าม
พลัดถิ่นกลับไป
เผชิญอันตราย

นักปกป้อง สิทธิมนุษยชน

41%

จัดการประชุมกับ
นักปกป้องสิทธิมนุษยชน
อย่างสม่ำเสมอและจัดให้มี
ภารกิจค้นคว้าข้อเท็จจริง
ในพื้นที่ที่นักปกป้อง
สิทธิมนุษยชนทำงาน

สภาพ การคุมตัว

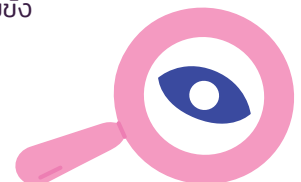

50%

ปรับแก้กฎหมายภายใน
ประเทศให้สอดคล้องกับ
ข้อกำหนดแมนดาดาและ
ข้อกำหนดกรุงเทพ

41%

อนุญาตให้หน่วยงานหรือ
องค์กรอิสระเข้าตรวจสอบ
สถานที่คุมขัง

2. ข้อมูลพื้นฐาน: รัฐบาลทหารบงการอยู่เบื้องหลัง กระบวนการเลือกตั้งที่ถูกควบคุม

ก่อนจะถึงการเลือกตั้งทั่วไปตามกำหนดวันที่ 24 มีนาคม 2562 รัฐบาลทหารในนามคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ยังคงมีเครื่องมือจำนวนมาก ทำให้สามารถใช้อำนาจอย่างเบ็ดเสร็จและปราศจากการตรวจสอบ โดยการอ้างข้อบทในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 265 และ 279 อนุญาตให้คสช. จำกัดสิทธิมนุษยชน ซึ่งตรงข้ามกับข้อบทของรัฐธรรมนูญที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน และยังสามารถใช้อำนาจตามมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว (ประกาศใช้เมื่อ 22 กรกฎาคม 2557)¹ นอกจากนี้ คำสั่งและประกาศคสช. ที่ให้อำนาจอย่างกว้างขวาง ยังคงมีผลบังคับใช้อยู่เป็นส่วนใหญ่

คสช. ได้เข้าแทรกแซงกระบวนการเลือกตั้งอย่างกว้างขวาง หน่วยงานที่ได้รับการแต่งตั้งโดยรัฐบาลทหารอย่าง คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) ได้รับมอบหมายให้จัดทำกฎหมายเลือกตั้งที่สำคัญสี่ฉบับ นอกจากนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ที่คัดเลือกโดยรัฐบาลทหารและเป็นผู้ชายทั้งหมด เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจควบคุมจัดการกระบวนการเลือกตั้ง โดยกระบวนการแต่งตั้งหน่วยงานทั้งสองได้รับความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ที่ได้รับการแต่งตั้งโดยรัฐบาลทหาร

แม้จนหลังการเลือกตั้งและมีการตั้งรัฐบาลใหม่แล้ว คสช. ยังคงสามารถใช้อำนาจเบ็ดเสร็จผ่านมาตรา 44 และยังคงใช้อิทธิพลของตนเหนือการเมือง โดยผ่านวุฒิสมาชิก 250 คนที่ตนเองเป็นผู้แต่งตั้ง และจะดำรงตำแหน่งไปจนถึงปี 2567 นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีของรัฐบาลทหารที่จัดทำโดยคสช. และได้รับความเห็นชอบจากสนช. จะเปิดทางให้คสช. ใช้อำนาจควบคุมกรอบนโยบายของรัฐบาลชุดต่อไป

เจ้าหน้าที่ทหารหย่อนบัตรเลือกตั้งในคูหาเลือกตั้งแห่งหนึ่ง ในการเลือกตั้งทั่วไปของไทย เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 กรุงเทพฯ
© RUFUS COX / GETTY IMAGES

1 มาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญชั่วคราวให้อำนาจหัวหน้าคสช. อย่างเบ็ดเสร็จในการออกคำสั่งหรือประกาศในกรณีที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเห็นเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปในด้านต่างๆ การส่งเสริมความสามัคคีและความสมานฉันท์ของประชาชนในชาติ หรือเพื่อป้องกัน ระวัง หรือปราบปรามการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความสงบเรียบร้อย หรือความมั่นคงของชาติ ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศหรือราชการแผ่นดิน มาตรา 265 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 อนุญาตให้หัวหน้าคสช. ใช้อำนาจตามมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญชั่วคราวจนกว่าจะมีการแต่งตั้งรัฐบาลใหม่หลังการเลือกตั้ง มาตรา 279 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ระบุว่าประกาศ คำสั่ง และพระราชบัญญัติต่างๆของคสช. และหัวหน้าคสช. ถูกบังคับใช้อย่างถูกกฎหมายภายใต้รัฐธรรมนูญ

2.1 รัฐบาลทหารยังคงใช้อำนาจอย่างขาดการตรวจสอบและเบ็ดเสร็จ

รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของไทยที่ได้รับการประกาศใช้เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2560² ให้อำนาจอย่างกว้างขวางและปราศจากการตรวจสอบกับคสช. โดยไม่ต้องมีความรับผิดชอบทางกฎหมายใด ๆ

มาตรา 265 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ให้อำนาจหัวหน้าคสช. ในการใช้อำนาจเบ็ดเสร็จตามมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พ.ศ. 2557 ต่อไป จนกว่าจะมีการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป แม้รัฐบาลจะอ้างว่าที่ผ่านมาคสช. ใช้อำนาจตามมาตรา 44 “เฉพาะเท่าที่จำเป็นอย่างยิ่งเท่านั้น”³ แต่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคสช. ได้ใช้อำนาจตามมาตรา 44 อย่างต่อเนื่องเพื่อออกคำสั่งคสช. เกี่ยวกับกิจการต่าง ๆ มากมาย รัฐบาลไทยมักยืนยันว่า บุคคลสามารถยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีที่เชื่อว่ากฎหมายหรือระเบียบใดที่ประกาศใช้ตามมาตรา 44 ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ⁴ อย่างไรก็ตาม จนถึงปัจจุบันยังไม่มีกรณียุติเพื่อคัดค้านคำสั่งคสช. ที่ประกาศใช้ตามมาตรา 44 ต่อศาลรัฐธรรมนูญที่ประสบความสำเร็จเลย

ตามมาตรา 279 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 บรรดาประกาศ คำสั่ง และการกระทำใด ๆ ของคสช. และหัวหน้าคสช. ที่มีผลบังคับใช้แล้ว ให้ถือว่าชอบด้วยรัฐธรรมนูญและชอบด้วยกฎหมาย ส่งผลให้ประกาศคำสั่งของคสช. จะถูกยกเลิกหรือทดแทนได้ ก็ด้วยการออกเป็นกฎหมายพระราชบัญญัติต่อไป

2.2 กรอบกฎหมายซึ่งรัฐบาลทหารใช้ควบคุมจำกัดสิทธิยังไม่ถูกยกเลิก

แม้จะมีการยกเลิกประกาศคำสั่งหลายฉบับเพื่อเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมได้ แต่กรอบกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพส่วนใหญ่ที่ประกาศใช้โดยคสช. ภายหลังรัฐประหารเดือนพฤษภาคม 2557 ยังคงมีผลบังคับใช้ต่อไปก่อนจะมีการเลือกตั้ง

ในวันที่ 14 กันยายน 2561 คสช. ออกคำสั่งที่ 13/2561 ซึ่งเป็นการปลดล็อกบางส่วนให้กับพรรคการเมือง เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมทางการเมืองได้ก่อนจะมีการเลือกตั้ง โดยยังคงมีข้อห้ามต่อ “การรณรงค์ทางการเมือง” ทุกรูปแบบ⁵

ในวันที่ 11 ตุลาคม 2561 คสช. ออกคำสั่งที่ 22/2561 ซึ่งยกเลิกข้อบทในประกาศคำสั่งหลายฉบับ รวมทั้งข้อ 12 ของคำสั่งคสช. ฉบับที่ 3/2558⁶ ซึ่งห้ามการชุมนุมทางการเมืองของบุคคลเกินกว่าสี่คนขึ้นไป นอกจากนี้ คำสั่งคสช. ฉบับที่ 22/2561 ได้ยกเลิกคำสั่งและประกาศคสช. อีกแปดฉบับ โดยยกเลิกทั้งหมดหรือยกเลิกเพียงบางส่วน การยกเลิกคำสั่งและประกาศคสช. เป็นการปลดล็อกให้พรรคการเมืองสามารถจัดการรณรงค์ จัดประชุม และจัดตั้งสาขา และรับเงินบริจาคได้⁷ อย่างไรก็ตาม คำสั่งคสช. ที่จำกัดสิทธิและข้อบทอื่น ๆ ของคำสั่งคสช. ฉบับที่ 3/2558 ยังคงมีผลบังคับใช้ต่อไป

2 สถาบันนิติบัญญัติแห่งชาติ, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560, 6 เมษายน 2560 [ภาษาไทย], <http://click.senate.go.th/wp-content/uploads/2560/06/รัฐธรรมนูญ-2560.pdf> ก่อนจะมีการประกาศใช้ ร่างสุดท้ายของรัฐธรรมนูญที่ผ่านการออกเสียงประชามติเมื่อ 2559 ยังได้ถูกส่งไปแก้ไขโดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) ที่มีกรรมการ 10 คน และมีนายมีชัย ฤชุพันธุ์เป็นกรรมการเพื่อการแก้ไขเพิ่มเติม ตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร โดยเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับอำนาจและบทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์

3 รัฐบาลไทย, มาตราการเพื่อปฏิบัติตามข้อเสนอแนะบางประการข้อสังเกตเชิงสรุปของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน การทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยภายใต้กระบวนการ Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ 2, กรกฎาคม 2561

4 รัฐบาลไทย, มาตราการเพื่อปฏิบัติตามข้อเสนอแนะบางประการข้อสังเกตเชิงสรุปของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน การทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยภายใต้กระบวนการ Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ 2, กรกฎาคม 2561

5 ราชกิจจานุเบกษา, คำสั่งคสช. ฉบับที่ 13/2561 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (เพิ่มเติม), 14 กันยายน 2561 [ภาษาไทย] ที่ <http://www.ratchakittha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/E/225/T24.PDF>

6 ราชกิจจานุเบกษา, คำสั่งคสช. ฉบับที่ 3/2558 เรื่อง การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ, 1 เมษายน 2558 [ภาษาไทย] ที่ http://library2.parliament.go.th/giventake/content_ncpo/ncpo-head-order3-2558.pdf

7 ราชกิจจานุเบกษา, คำสั่งคสช. ฉบับที่ 22/2561 เรื่อง การให้ประชาชนและพรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมทางการเมือง, 11 ตุลาคม 2561 [ภาษาไทย] ที่ http://library2.parliament.go.th/giventake/content_ncpo/ncpo-head-order22-2561.pdf คำสั่งและประกาศคสช. แก่ฉบับที่ถูกยกเลิกทั้งหมดหรือบางส่วน ได้แก่

1. ข้อ 1(2) ของคำสั่งคสช. ฉบับที่ 10/2557 (24 พฤษภาคม 2557) ซึ่งห้ามบุคคลทำธุรกรรมทางการเงิน กรณีที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงด้านทรัพย์สิน
2. ประกาศคสช. ฉบับที่ 26/2557 (27 พฤษภาคม 2557) ซึ่งห้ามบุคคลทำธุรกรรมทางการเงิน กรณีที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงด้านทรัพย์สิน
3. ประกาศคสช. ฉบับที่ 39/2557 (25 พฤษภาคม 2557) ซึ่งกำหนดเงื่อนไขการปล่อยตัว อย่างเช่น กำหนดห้ามไม่ให้เดินทางไปต่างประเทศ และสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองใด ๆ เป็นเงื่อนไขสำหรับบุคคลที่ถูกเรียกให้มารายงานตัวต่อคสช.
4. ประกาศคสช. ฉบับที่ 40/2557 (25 พฤษภาคม 2557) ซึ่งกำหนดเงื่อนไขการปล่อยตัว อย่างเช่น กำหนดห้ามไม่ให้เดินทางไปต่างประเทศ และสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองใด ๆ เป็นเงื่อนไขสำหรับบุคคลที่ถูกควบคุมตัวโดยใช้อำนาจตามมาตรา 15 ทวิของกฎอัยการศึก
5. ข้อ 2 ของประกาศคสช. ฉบับที่ 57/2557 (7 มิถุนายน 2557) ซึ่งห้ามพรรคการเมืองไม่ให้ “จัดประชุมหรือจัดกิจกรรมทางการเมืองใด ๆ”
6. คำสั่งคสช. ฉบับที่ 80/2557 (28 มิถุนายน 2557) ซึ่งห้ามนักการเมือง 18 คน ส่วนใหญ่มาจากพรรคเพื่อไทยและพรรคประชาธิปัตย์ไม่ให้ออกนอกประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือไม่เข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองใด ๆ
7. ข้อ 12 ของคำสั่งคสช. ฉบับที่ 3/2558 (1 เมษายน 2558) ซึ่งห้ามการชุมนุมทางการเมืองบุคคลกว่าสี่คนขึ้นไป
8. ข้อ 4, 5 และ 7 ของคำสั่งคสช. ฉบับที่ 53/2560 (22 ตุลาคม 2560) ซึ่งห้ามพรรคการเมืองไม่ให้จัดประชุมประจำปี

คำสั่งและประกาศคสช.ที่จำกัดสิทธิซึ่งยังคงมีผลบังคับใช้

ประกาศคสช. ฉบับที่ 97/2557 ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2557 ซึ่งห้าม “การวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติหน้าที่ของคสช.” และการเผยแพร่ข่าวสารที่อาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ ก่อให้เกิดความสับสน หรือยุยง หรือกระตุ้นให้เกิด “ความขัดแย้งหรือความแตกแยก” ภายในราชอาณาจักรโดยสื่อมวลชน

ประกาศคสช. ฉบับที่ 103/2557 ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2557 เป็นการแก้ไขประกาศฉบับที่ 97/2557 ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2557 โดยเปลี่ยนวลีที่ห้าม “การวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติหน้าที่ของคสช.” เป็นการวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยมีเจตนาไม่สุจริตเพื่อทำลายความน่าเชื่อถือของคณะรักษาความสงบแห่งชาติด้วยข้อมูลอันเป็นเท็จ

คำสั่งคสช.ฉบับที่ 3/2558 ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2558 ข้อ 5 ของคำสั่งคสช.ฉบับที่ 3/2558 ให้อำนาจกองทัพในการออกคำสั่งเพื่อห้าม “การเสนอข่าวหรือ [...] สื่ออื่นใดที่มี [...] ข้อความที่มีเจตนาบิดเบือนข้อมูลข่าวสาร ทำให้เกิดความเข้าใจผิดจนกระทบต่อความมั่นคงของชาติหรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน” คำสั่งคสช.ฉบับที่ 3/2558 ยังให้อำนาจอย่างกว้างขวางและปราศจากการตรวจสอบแก่เจ้าพนักงานทหารในการสอบสวน จับกุมและควบคุมตัวบุคคลโดยไม่มีข้อหา หรือไม่สามารถร้องคัดค้านต่อศาลได้ เป็นเวลาไม่เกินเจ็ดวัน

คำสั่งคสช.ฉบับที่ 41/2559 ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2559 , ให้อำนาจอย่างกว้างขวางและปราศจากการตรวจสอบแก่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ในการสั่งปิดสถานีวิทยุหรือโทรทัศน์ที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถือว่าเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของรัฐ

2.3 การแทรกแซงของรัฐบาลทหารต่อกระบวนการเลือกตั้ง

ก่อนจะถึงการเลือกตั้งทั่วไป รัฐบาลทหารได้แทรกแซงกระบวนการเลือกตั้งอย่างกว้างขวาง นับแต่ยึดอำนาจโดยการทำรัฐประหารเดือนพฤษภาคม 2557 คสช.ให้สัญญาหลายครั้งว่าจะจัดการเลือกตั้งทั่วไป และฟื้นฟูระบอบปกครองของพลเรือนหลายครั้ง ตามโรดแมปที่ประกาศไว้ อย่างไรก็ตาม คสช.เป็นผู้ควบคุมกำกับกรอบเวลาของการเลือกตั้ง และที่ผ่านมารัฐบาลทหารได้ประกาศเลื่อนแผนจัดการเลือกตั้งทั่วไปหลายครั้ง [โปรดดูด้านล่าง ประวัติการเลื่อนวันเลือกตั้งที่ผ่านมา]

กรอบการเลือกตั้งได้ถูกเลื่อนออกไปอีก เพื่อรอการจัดทำและประกาศใช้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสภานิติบัญญัติ โดยหน่วยงานต่างๆ ที่ได้รับการแต่งตั้งโดยรัฐบาลทหาร⁹ รวมทั้งสนช. และครธ. ในวันที่ 25 มกราคม 2561 สนช.ให้ความเห็นชอบอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์ต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และจงใจลงมติให้ชะลอการบังคับใช้ไป 90 วันภายหลังประกาศในราชกิจจานุเบกษา¹⁰ ส่งผลให้การเลือกตั้งที่เป็นไปได้เร็วสุดอยู่ที่เดือนกุมภาพันธ์ 2562¹⁰

9. ข้อ 6 ของคำสั่งคสช.ฉบับที่ 13/2561 (14 กันยายน 2561) ซึ่งห้ามการหาเสียงออนไลน์
10. ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งภายใน 150 วันหลังการประกาศใช้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคการเมือง และคณะกรรมการการเลือกตั้ง
9 Bangkok Post, NLA backs 90 days delay in poll law, 26 มกราคม 2561
10 Bangkok Post, Politicians cry foul over poll delay, 26 มกราคม 2561

การประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ยังถูกเลื่อนออกไปอีก เนื่องจากสนช. มีมติส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้วินิจฉัยเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของข้อบทเล็ก ๆ ในกฎหมายทั้งสองฉบับ สุดท้ายแล้ว ช่วงปลายเดือนพฤษภาคม 2561 ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ากฎหมายทั้งสองฉบับชอบด้วยรัฐธรรมนูญ¹¹ ในวันที่ 12 กันยายน 2561 จึงมีการประกาศกฎหมายทั้งสองฉบับในราชกิจจานุเบกษา¹²

แม้ว่าจะยังมีการห้ามพรรคการเมืองไม่ให้นำเสนอและเผยแพร่นโยบายของตนก่อนวันที่ 11 ตุลาคม 2561 [โปรดดูด้านบน 2.2 *กรอบกฎหมายที่รัฐบาลทหารใช้ควบคุมจำกัดสิทธิยังไม่ถูกยกเลิก*] พลเอกประยุทธ์ซึ่งต่อมาได้รับการเสนอชื่อเป็นผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพรรคพลังประชาชน¹³ ได้เดินทางไปหลายจังหวัดเพื่อ “ช่วยให้ผู้ออกเสียงเกิดความเข้าใจดีขึ้น” เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ก่อนจะมีการยกเลิกประกาศคำสั่งจำกัดสิทธิต่าง ๆ¹⁴ ในเวลาเดียวกัน หน่วยราชการได้พุ่งเป้าโจมตีโดยเอาผิดกับสมาชิกพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม ซึ่งถูกกล่าวหาว่าละเมิดพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 ในวันที่ 17 กันยายน 2561 ตำรวจได้ตั้งข้อหาแก่นายธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ หัวหน้าพรรคอนาคตใหม่ และสมาชิกพรรคระดับสูงอีกสองคน ได้แก่ นายไกลก้อง ไวทยการ และนางสาวจาวรอรณศรีณัฏเฐติ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 พวกเขาถูกกล่าวหาว่าเผยแพร่ข้อมูลเท็จโดยการพูดเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2561 เป็นเนื้อหาที่เผยแพร่ทางเฟซบุ๊ก¹⁵ โดยในรายการดังกล่าว พวกเขาถูกกล่าวหาว่ารัฐบาลทหารได้ดึงตัวสมาชิกพรรคการเมืองใหญ่เข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ของตนเอง เพื่อสนับสนุนรัฐบาลทหาร หากศาลตัดสินว่ามีความผิด พวกเขาอาจได้รับโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และ/หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท

คสช.ยังใช้อำนาจที่กว้างขวางและปราศจากการตรวจสอบของตน เพื่อกำหนดเขตเลือกตั้งใหม่ ในวันที่ 16 พฤศจิกายน 2561 พลเอกประยุทธ์ใช้อำนาจตามมาตรา 44 ออกคำสั่งคสช.ฉบับที่ 16/2561 ซึ่งให้อำนาจกกต.ในการ “แบ่งเขตหรือประกาศเขตเลือกตั้งใหม่”¹⁶ นักการเมืองหลายคนได้วิจารณ์การดำเนินงานครั้งนี้ โดยมองว่าเป็นการแบ่งเขตเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับรัฐบาลทหาร และลดโอกาสของพรรคการเมืองพรรคอื่น¹⁷ ในวันที่ 29 พฤศจิกายน 2561 กกต.ประกาศแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ในราชกิจจานุเบกษา¹⁸

11 Bangkok Post, Senate selection bill ruled constitutional by court, 23 พฤษภาคม 2561; Nation, Constitutional Court removes another hurdle to next election, 31 พฤษภาคม 2561

12 Bangkok Post, Senate, MP organic laws published, paving way for poll, 12 กันยายน 2561; ราชกิจจานุเบกษา, พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561, 12 กันยายน 2561 [ภาษาไทย] ที่ <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/068/40.PDF> ราชกิจจานุเบกษา, พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2561, 12 กันยายน 2561 [ภาษาไทย] ที่ <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/068/1.PDF>

13 Bangkok Post, Prayut on PM candidate list for Palang Pracharath, 30 มกราคม 2562

14 Bangkok Post, Provinces here I come, says PM, 24 กรกฎาคม 2561

15 Reuters, Thai police charge founder of new party over Facebook speech, 17 กันยายน 2561; AP, Future Forward's Thanathorn charged with computer crime, 24 สิงหาคม 2561

16 Bangkok Post, New order gives EC final say on constituency map, 17 พฤศจิกายน 2561

17 Nikkei Asian Review, Thai junta opponents criticize new electoral map, 30 พฤศจิกายน 2561; Nation, Parties accuse EC of bias in constituency mapping, 30 พฤศจิกายน 2561

18 ราชกิจจานุเบกษา, ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งเรื่อง การแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง พ.ศ. 2561, 29 พฤศจิกายน 2561 [ภาษาไทย] ที่ https://www.ect.go.th/ect_th/ewt_dl_link.php?nid=4638

ประวัติการเลื่อนวันเลือกตั้งที่ผ่านมา

นับตั้งแต่ยึดอำนาจโดยการทำรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 เดือนพฤษภาคม 2557 คสช.ให้สัญญาว่าจะจัดการเลือกตั้งทั่วไป และฟื้นฟูระบอบปกครองของพลเรือนหลายครั้ง ตามโรดแมปที่ประกาศไว้ อย่างไรก็ตาม คสช.ได้เลื่อนวันเลือกตั้งที่สัญญาไว้มาโดยตลอด

27 มิถุนายน 2557: พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคสช.ระบุว่า การเลือกตั้งครั้งต่อไปคาดว่าจะมีขึ้นในเดือน**ตุลาคม 2558**¹⁹

27 พฤษภาคม 2558: รัฐบาลทหารยืนยันว่าจะไม่มีการเลือกตั้งจนกระทั่งเดือน**กันยายน 2559**²⁰

26 มกราคม 2559: พลเอกประยุทธ์ระบุว่า จะมีการเลือกตั้งใน**กลางปี 2560**²¹

29 มกราคม 2559: นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานคสช.ระบุว่า ตามแผนของคสช.ที่จะจัดเลือกตั้งกลางปี 2560 อาจต้องเลื่อนออกไป “ไม่น้อยกว่าสองหรือสามเดือน”²²

21 กันยายน 2559: พลเอกประยุทธ์แถลงต่อที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติว่า จะมีการเลือกตั้งไม่เกิน**ปลายปี 2560**²³

5 มกราคม 2560: พลเอกประยุทธ์ระบุว่า จะมีการเลือกตั้งช่วง**ต้นปี 2561**²⁴

8 ตุลาคม 2560: พลเอกประยุทธ์ระบุว่า จะมีการเลือกตั้งในเดือน**พฤศจิกายน 2561**²⁵

25 มกราคม 2561: สภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ได้รับการแต่งตั้งโดยรัฐบาลทหาร (สนช.) ให้ความเห็นชอบต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และแจ้งเจตจำนงให้ชะลอการบังคับใช้ไป 90 วันภายหลังประกาศในราชกิจจานุเบกษา²⁶ ส่งผลให้ต้องเลื่อนการเลือกตั้งออกไปจนถึงเดือน**กุมภาพันธ์ 2562**²⁷

27 กุมภาพันธ์ 2561: พลเอกประยุทธ์สัญญาว่าจะจัดการเลือกตั้งภายในเดือน**กุมภาพันธ์ 2562**²⁸

25 มิถุนายน 2561: นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ระบุว่าอย่างช้าที่สุด จะมีการเลือกตั้งระหว่างวันที่ **24 กุมภาพันธ์ และ 5 พฤษภาคม 2562**²⁹

11 ตุลาคม 2561: คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศว่าจะมีการเลือกตั้งในวันที่ **24 กุมภาพันธ์ 2562**³⁰

3 มกราคม 2562: นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรีระบุว่า อาจต้องเลื่อนการเลือกตั้งในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ออกไปเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดกรณีหลังการเลือกตั้งไปส่งผลกระทบต่อพระราชพิธีบรมราชาภิเษกของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ซึ่งกำหนดจะมีขึ้นระหว่างวันที่ 4-6 พฤษภาคม 2562³¹

10 มกราคม 2562: นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี บอกเป็นนัยว่า อาจมีการเลื่อนเลือกตั้งออกไป เนื่องจากกังวลว่ากระบวนการเลือกตั้งอาจซ้อนทับพระราชพิธีบรมราชาภิเษกของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ซึ่งกำหนดจะมีขึ้นระหว่างวันที่ 4-6 พฤษภาคม 2562³²

15 มกราคม 2562: เจ้าหน้าที่ระดับสูงของคณะกรรมการการเลือกตั้งระบุว่า ไม่อาจจัดการเลือกตั้งในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ เนื่องจากทางหน่วยงานไม่มี “เวลามากพอที่จะจัดได้ทัน” เจ้าหน้าที่ระบุว่าวันเลือกตั้งที่อาจเป็นไปได้น่าจะอยู่ในวันที่ **10 หรือ 24 มีนาคม**³³

23 มกราคม 2562: คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศว่าจะจัดให้มีการเลือกตั้งในวันที่ **24 มีนาคม 2562**³⁴

19 Nation, Thailand to hold elections in Oct 2558, says Junta chief, 28 มิถุนายน 2557

20 AFP, Thai elections pushed back to Sept 2559: Junta, 27 พฤษภาคม 2558

21 Reuters, Thai election in 2560 even if constitution is rejected: PM, 26 มกราคม 2559

22 Reuters, Thailand's draft constitution unveiled, elections pushed back, 29 มกราคม 2559

23 Bangkok Post, At UN, Prayut pledges 2560 election, 23 กันยายน 2559

24 Nation, Election to be held early next year, PM tells Canadian envoy, 6 มกราคม 2560

25 CNBC, Thailand to hold election in November 2018: Prime Minister, 10 ตุลาคม 2560

26 Bangkok Post, NLA backs 90 days delay in poll law, 26 มกราคม 2561

27 Bangkok Post, Politicians cry foul over poll delay, 26 มกราคม 2561

28 Nation, PM promises national election by February 2019, 27 กุมภาพันธ์ 2561

29 Reuters, Thailand signals election could be delayed until May, 25 มิถุนายน 2561

30 Reuters, Thailand to hold much-delayed election on Feb. 24: military government, 11 ตุลาคม 2561

31 Bangkok Post, Government admits election delay, 4 มกราคม 2562

32 Xinhua, Thailand's election might be delayed for one month: deputy PM, 17 มกราคม 2562; Nation, Thai deputy PM Wissanu assures election will be held no later than มีนาคม, 11 มกราคม 2562

33 Straits Times, Thailand to delay election yet again to March, say officials, 16 มกราคม 2562

34 Reuters, Thailand to hold first general election since coup on March 24, 23 มกราคม 2562

2.4 การสืบทอดอำนาจทหารภายหลังการเลือกตั้งของไทย

ตามอำนาจของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 กองทัพจะยังคงมีอิทธิพลอย่างสำคัญเหนือการเมืองไทย แม้ภายหลังการเลือกตั้งรัฐบาลทหารจะยังคงสามารถใช้อำนาจเบ็ดเสร็จตามมาตรา 44 โดยมาตรา 265 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 อนุญาตให้พลเอกประยุทธ์สามารถใช้อำนาจตามมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พ.ศ. 2557 ต่อไป จนกว่าจะมีการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป³⁵

นอกจากนั้น วุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้งของรัฐบาลทหารทั้งหมด จะค้ำประกันอำนาจของกองทัพในการระงับข้อเสนอทางนโยบายที่สำคัญใด ๆ รวมทั้งการแก้ไขรัฐธรรมนูญ³⁶ เนื่องจากรัฐธรรมนูญให้อำนาจวุฒิสมาชิกในการวิสามัญเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 269 ซึ่งเป็นบทเฉพาะกาลระหว่างปี 2562-2567 กำหนดให้มีวุฒิสมาชิก 250 คน โดย 50 คนมาจากการคัดเลือกของคสช.จากรายชื่อบุคคลที่เสนอโดยกต. 194 คนมาจากรายชื่อบุคคลที่เสนอโดยคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยคสช. และอีกหกคนเป็นตำแหน่งสำหรับเจ้าหน้าที่ระดับสูงในกองทัพตำรวจ และกระทรวงกลาโหม³⁷ ภายหลังช่วงเปลี่ยนผ่านดังกล่าว วุฒิสภาจะประกอบด้วยสมาชิก 200 คน ซึ่งไม่ได้มาจากการเลือกตั้งเลย³⁸

สุดท้าย กองทัพได้ประกาศอย่างเปิดเผยหลายครั้งว่า อาจมีการทำรัฐประหารได้อีกครั้ง หากจำเป็น โดยในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2558 พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคสช.ระบุว่า “ประเทศไทยเป็นประเทศที่แปลกกว่าประเทศอื่น ถ้าไม่สามารถแก้ปัญหา [โดยรัฐบาล] ได้ กองทัพก็จะต้องเข้ามาแก้ปัญหาอีก”³⁹ ในวันที่ 19 มกราคม 2560 พลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ รองหัวหน้าคสช.ยืนยันว่ายังมีจำเป็นต้องทำรัฐประหารในกรณีนี้ “ประเทศเต็มไปด้วยความขัดแย้งและขาดความเข้าใจกัน”⁴⁰ ในวันที่ 17 ตุลาคม 2561 พลเอก อภิรัชต์ คงสมพงษ์ ผู้บัญชาการทหารบก ซึ่งพ่อของเขา พลเอก สุนทร คงสมพงษ์ เป็นผู้ทำรัฐประหารเพื่อโค่นล้มรัฐบาลจากการเลือกตั้งที่เป็นประชาธิปไตยของชาติชาย ชุณหะวัณ เมื่อปี พ.ศ. 2534 ไม่ปฏิเสธว่ากองทัพอาจเข้ามาแทรกแซงอีกครั้งที่เกิดความขัดแย้งทางการเมืองหลังการเลือกตั้ง “หวังว่าการเมืองจะไม่เป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้งของคนในชาติ ถ้าการเมืองไม่เป็นต้นเหตุของการจลาจล การปฏิวัติจะไม่เกิดขึ้น” พลเอก อภิรัชต์กล่าว⁴¹

2.5 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีของรัฐบาลทหารมรดกของรัฐบาลในอนาคต

ผลกระทบด้านลบของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ได้แก่ข้อบทที่ให้อำนาจกับคสช.ในการกำหนดนโยบายซึ่งรัฐบาลชุดต่อไปต้องปฏิบัติตาม มาตรา 65 ของรัฐธรรมนูญกำหนดว่า รัฐพึงจัดให้มี “ยุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ” โดยการจัดทำ การกำหนดเป้าหมายระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย “ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ”

ในวันที่ 21 มิถุนายน 2561 สนช.เห็นชอบตามร่างยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีของรัฐบาลทหาร ด้วยคะแนนเสียง 217-0 งตออกเสียง 3 คน กฎหมายกำหนดให้มีคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน โดยมีหน้าที่ในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติสำหรับในอนาคตอีก 20 ปี โดยยุทธศาสตร์ดังกล่าวจะได้รับการทบทวนโดยคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติทุกห้าปี และมีผลบังคับใช้ตามกฎหมายกับหน่วยงานและเจ้าพนักงานของรัฐทุกคน กรณีที่หน่วยราชการไม่ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์นี้ หรือไม่ปฏิบัติตามจนบรรลุเป้าหมาย อาจส่งผลให้หน่วยงานดังกล่าวต้องถูกตรวจสอบโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.)⁴²

35 มาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พ.ศ. 2557 ให้อำนาจเบ็ดเสร็จกับพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะหัวหน้าคณะรัฐบาลทหาร ในนามคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในการออกคำสั่งและประกาศใด ๆ ที่เห็นว่าจำเป็น “เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ การส่งเสริมความสามัคคีและความสามัคคีของประชาชนในชาติ หรือเพื่อป้องกัน ระงับ หรือปราบปรามการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงของชาติราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศ หรือราชการแผ่นดิน”

36 ตามมาตรา 256 วุฒิสมาชิกมีอำนาจวิสามัญในทางปฏิบัติ เพื่อขัดขวางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยในการพิจารณาวาระที่หนึ่งซึ่งรับหลักการของร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญ ต้องได้รับเสียงเห็นชอบไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ในทั้งสองสภา อย่างไรก็ตาม การออกเสียงเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญจะทำได้ไม่สำเร็จ หากไม่ได้รับเสียงสนับสนุนอย่างน้อยหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ในวุฒิสภา ในวาระที่สามและเป็นวาระสุดท้าย มีการกำหนดขั้นตอนปฏิบัติในทำนองเดียวกันว่า ร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญจะไม่ผ่านความเห็นชอบ หากไม่ได้รับเสียงสนับสนุนอย่างน้อยหนึ่งในสามของจำนวนวุฒิสมาชิก

37 ตามมาตรา 269 (ค) ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 บุคคลทั้งหก ได้แก่ ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

38 มาตรา 107 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560

39 Nikkei Asian Review, Thai leader pledges to weed out corruption before election, 10 กุมภาพันธ์ 2558

40 Bangkok Post, Prawit spurns calls for military to sign unity pact, 19 มกราคม 2560

41 Reuters, Thai army chief says no need to intervene if politics stable, 17 ตุลาคม 2561

42 Nation, NLA passes 20-year national strategy and reform bills, 22 มิถุนายน 2561

3. ผลการสำรวจ: เงามืดมากกว่าแสงสว่าง

วิธีวิทยา

การสำรวจครั้งนี้ให้ภาพรวมเกี่ยวกับจุดยืนของพรรคการเมืองของไทย เกี่ยวกับประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนที่สำคัญ เป็นการออกแบบเพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนที่สำคัญ และส่งเสริมให้พรรคการเมืองแสดงพันธกิจอย่างเป็นทางการ ปฏิบัติได้ และตรวจสอบได้ เพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้

ผลการสำรวจได้มาจากคำตอบที่ได้รับจากพรรคการเมือง 32 พรรคที่เข้าร่วมการสำรวจตั้งแต่วันที่ 12 ธันวาคม 2561 ถึง 23 กุมภาพันธ์ 2562 พรรคการเมือง 32 พรรคนี้ที่เข้าร่วมในการสำรวจ ถือเป็นตัวแทนของกลุ่มการเมืองทั้งในเชิงนโยบายและภูมิศาสตร์

การสำรวจครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่มีคำถาม 15 ข้อ ครอบคลุมประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ [โปรดดู ภาคผนวก I: ผลการสำรวจโดยละเอียด] ในแต่ละคำถาม จะมีการอธิบายสั้น ๆ และมีการให้ตัวเลือกคำตอบ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ให้พรรคการเมืองสามารถเขียนความเห็นเพิ่มเติมได้ โดยคำถามส่วนใหญ่เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองสามารถเลือกคำตอบได้ไม่เกินสองข้อ

พรรคการเมืองทั้งหมดที่ได้รับการติดต่อ จะได้รับแจ้งถึงเป้าประสงค์ของการสำรวจและวิธีการนำข้อมูลไปใช้งาน

3.1 แสงสว่าง: นักปกป้องสิทธิมนุษยชน ผู้ลี้ภัย สภาพการควบคุมตัว

ในแง่บวกจากผลการสำรวจ เราได้เห็นพันธกิจบางประการของพรรคการเมืองที่มีต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชน สภาพการควบคุมตัวและผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่ลี้ภัย

ในส่วนของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ผลการสำรวจพบว่าพรรคการเมืองสนับสนุนให้มีปฏิสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอระหว่างพรรคการเมืองและนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ถือเป็นพันธกิจที่น่ายินดี เมื่อพิจารณาว่ารัฐบาลไทยที่ผ่านมามีแนวโน้มไม่ปฏิบัติตามคำสัญญาที่จะคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน รวมทั้งนักปกป้องสิทธิมนุษยชนหญิง⁴³

ในส่วนของผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่ลี้ภัย เป็นที่น่ายินดีว่าพรรคการเมืองส่วนใหญ่สนับสนุนการบัญญัติกฎหมายที่ครอบคลุมหลักการไม่ส่งกลับ เนื่องจากตั้งแต่หลังรัฐประหารเดือนพฤษภาคม 2557 ประเทศไทยได้ส่งกลับผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่ลี้ภัยจำนวนมาก การบัญญัติกฎหมายเช่นนี้และการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมทำให้ประเทศไทยสามารถปฏิบัติตามพันธกรณีของตนที่มีต่อกฎหมายระหว่างประเทศ และสามารถฟื้นฟูชื่อเสียงในฐานะเป็นพื้นที่ปลอดภัยสำหรับผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่ลี้ภัย

ในขณะที่ระบบราชทัณฑ์ของไทยประสบปัญหาวิกฤตที่เลวร้ายลง โดยมีจำนวนผู้ต้องขังเพิ่มขึ้นอย่างมากและมีสภาพแออัดยัดเยียด เป็นเรื่องที่น่ายินดีเช่นกันที่พรรคการเมืองจำนวนมากเห็นชอบต่อการกำหนดมาตรการอย่างเป็นทางการเพื่อแก้ปัญหาความแออัดยัดเยียด หลายพรรคการเมืองยังสนับสนุนให้ดำเนินงานตามมาตรการเพื่อกำหนดให้สภาพการคุมขังสอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำระหว่างประเทศ

3.2 เงามืด: เสรีภาพในการแสดงออก บทบาทของกองทัพ สิทธิสตรี ไทยประหาร และการลดยุทธภัณฑ์

ในด้านที่ค่อนข้างลบ ผลการสำรวจพบว่าพรรคการเมืองแทบไม่สนับสนุนมาตรการที่มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิที่จะมีเสรีภาพด้านความคิดเห็นและการแสดงออก (รวมทั้งสิทธิที่จะแสวงหาและได้รับข้อมูลข่าวสาร) พรรคการเมืองส่วนใหญ่ไม่สนับสนุนให้ยกเลิกกฎหมายหมิ่นประมาททางอาญา และต่อต้านการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 112 ของประมวลกฎหมายอาญา (หมิ่นพระบรมเดชานุภาพ) นอกจากนี้ พรรคการเมืองเกือบทั้งหมดต่างเห็นชอบต่อการกำหนดให้มีโทษจำคุกสำหรับผู้ละเมิดมาตรา 112

43 FIDH, In harm's way: Women Human Rights Defenders in Thailand, 3 กรกฎาคม 2560 ที่ <https://www.fidh.org/en/region/asia/thailand/women-human-rights-defenders-at-heightened-risk-of-attacks-and>

การแก้ไขหรือยกเลิกประกาศศสช. ฉบับที่ 97/2557 และ 103/2557 และคำสั่งศสช.ฉบับที่ 41/2559 ซึ่งล้วนเป็นประกาศคำสั่งที่จำกัดเสรีภาพด้านการแสดงออกอย่างไม่เหมาะสม และที่ผ่านมาได้ถูกใช้หลายครั้งเพื่อจำกัดเสรีภาพสื่อ ยังเป็นประเด็นที่ได้รับความสนับสนุนไม่มากนักจากพรรคการเมือง

อีกประเด็นหนึ่งที่พรรคการเมืองไม่ประสงค์จะเข้าไปแทรกแซงคือ บทบาทของกองทัพไทยต่อกิจการต่าง ๆ เกือบทุกพรรคไม่เห็นว่าการปฏิรูปหน่วยงานความมั่นคง (รวมทั้งกองทัพ) เป็นหนึ่งในประเด็นเร่งด่วนสำหรับรัฐบาลชุดต่อไป นอกจากนั้นพรรคการเมืองยังแทบไม่แสดงความสนับสนุนต่อการลดงบประมาณเพื่อการป้องกันประเทศลงอย่างมาก หรือแม้แต่การสนับสนุนให้ยกเลิกการบังคับเกณฑ์ทหาร พรรคการเมืองยังแทบไม่แสดงความสนใจที่จะส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนร้ายแรง กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นกองกำลังความมั่นคง รวมทั้งขอกกล่าวหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเหตุที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนใต้

ในส่วนของสิทธิสตรี แทบทุกพรรคไม่เห็นว่าการส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศและการคุ้มครองสิทธิสตรี เป็นประเด็นเร่งด่วนสำหรับรัฐบาลชุดต่อไป นอกจากนั้น มีพรรคการเมืองเพียงไม่กี่แห่งที่เห็นว่าจำเป็นต้องกำหนดโควตาของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นผู้หญิง ในการเลือกตั้งระดับชาติ และในการเลือกตั้งองค์กรส่วนปกครองระดับท้องถิ่น มีพรรคการเมืองจำนวนน้อยมากที่สนับสนุนให้ลดการเอาผิดทางอาญาต่อการทำแท้ง

ผลการสำรวจที่น่าผิดหวังมากที่สุด คือ พรรคการเมืองส่วนใหญ่ เห็นชอบอย่างจริงจังต่อการใช้โทษประหาร โดยมีพรรคการเมืองเพียงส่วนน้อยที่สนับสนุนให้ยกเลิกโทษประหารสำหรับความผิดอาญาทุกประเภท

แม้ว่าประเทศไทยจะมีปัญหาอย่างมากกับวัฒนธรรมการลอบวางเพลิงที่ฝังรากลึก แต่เป็นเรื่องน่าเสียใจที่พรรคการเมืองไม่กระตือรือร้นอยากให้มีการสอบสวนอย่างเป็นกลาง ในกรณีที่เกิดข้อกล่าวหาว่ามีการทรมาน การบังคับบุคคลให้สูญหาย และการสังหารนอกกระบวนการกฎหมาย โดยการกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจและทหาร รวมทั้งการสอบสวนตามข้อกล่าวหาที่ว่านักเรียนเตรียมทหารเสียชีวิตหลายคน มีพรรคการเมืองจำนวนน้อยลงไปอีก ที่สนับสนุนให้มีการรับผิดชอบ โดยให้มีการสอบสวนและการดำเนินคดีกับบุคคลที่รับผิดชอบต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนในสามจังหวัดชายแดนใต้

ด้านล่างเป็นบทวิเคราะห์ของแนวโน้มที่เห็นได้ชัดเจน จากคำตอบในการสำรวจของพรรคการเมือง โดยมีการจำแนกข้อมูลตามประเด็นสิทธิมนุษยชนที่สำคัญ โดยมีการระบุจำนวนอัตราส่วนร้อยละของพรรคการเมืองที่ให้คำตอบต่อคำถามในแต่ละหัวข้อย่อย [โปรดดู ภาคผนวก 1: ผลการสำรวจโดยละเอียด] เว้นแต่จะมีการระบุไว้เป็นอย่างอื่น

3.2.1 สิทธิสตรี (คำถาม#1)

เพื่อส่งเสริมการคุ้มครองและสนับสนุนสิทธิสตรี การแก้ไขพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศเป็นตัวเลือกที่พรรคการเมืองสนับสนุนมากที่สุด คิดเป็น 53% ของพรรคการเมือง⁴⁴

ในทางตรงข้าม มาตรการสองประการที่ได้รับความสนับสนุนน้อยสุดจากพรรคการเมืองต่าง ๆ ได้แก่ การเสนอหรือลงคะแนนสนับสนุนข้อกฎหมายที่จะทำให้การทำแท้งไม่เป็นความผิดอาญา (16%) และการสนับสนุนกฎหมายที่กำหนดโควตาผู้หญิงเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งในรัฐสภา และฝ่ายบริหารส่วนท้องถิ่น (31%) การขาดพันธกิจของพรรคการเมืองที่จะสนับสนุนให้เพิ่มจำนวนการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในทางการเมือง สะท้อนให้เห็นได้จากข้อเท็จจริงที่ว่า ในการเลือกตั้งวันที่ 24 มีนาคม 2562 มีผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นผู้หญิงเพียง 622 คน (หรือ 22%) ของผู้สมัครของการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ 2,810 คน⁴⁵ นอกจากนั้น ในบรรดาผู้ได้รับการเสนอชื่อให้เป็นนายกรัฐมนตรีจากพรรคการเมืองต่าง ๆ มีผู้หญิงอยู่เพียง 7 จาก 68 คน (หรือ 10%)⁴⁶ เป็นแนวโน้มที่ขัดแย้งกับเจตนารมณ์ของมาตรา 90 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 และมาตรา 51 ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ซึ่งระบุว่าพรรคการเมืองควรให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมระหว่างเพศในกระบวนการจัดทำบัญชีผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ในข้อสังเกตเชิงสรุปเกี่ยวกับประเทศไทยในเดือนกรกฎาคม 2560 คณะกรรมการว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบแห่งสหประชาชาติ (CEDAW) แสดงข้อกังวลว่าที่ผ่านมาไม่มีการกำหนดมาตรการพิเศษเป็นการชั่วคราวเพื่อสนับสนุนให้มีผู้หญิงเป็นตัวแทนทางการเมืองและในกิจการสาธารณะมากขึ้น คณะกรรมการฯ ยังกังวลเกี่ยวกับ

44 ข้อบกพร่องของพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ได้แก่ข้อบทที่อนุญาตให้มีการเลือกปฏิบัติทางเพศได้ ด้วยเหตุผลทางศาสนาและความมั่นคงของรัฐ การขาดประสิทธิภาพของกลไกรับข้อร้องเรียนภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการรับข้อร้องเรียนว่าด้วยการเลือกปฏิบัติทางเพศ และการไม่ยอมรับเพศสภาพและอัตลักษณ์ทางเพศ

45 สส.ในระบบบัญชีรายชื่อมีจำนวน 150 จาก สส.ที่มาจากการเลือกตั้ง 500 คน ของสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งผู้สมัครในระบบบัญชีรายชื่อเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา 91 ของรัฐธรรมนูญ

46 มาตรา 88 ของรัฐธรรมนูญอนุญาตให้แต่ละพรรคการเมืองสามารถเสนอรายชื่อผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้ไม่เกินสามคน

สัดส่วนของผู้หญิงที่น้อยมากในหน่วยงานนิติบัญญัติ ในคณะรัฐมนตรี และในหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งในหน่วยงานศาล ตำรวจ นักการทูต และสถาบันทางวิชาการ โดยเฉพาะในตำแหน่งผู้บริหารที่มีอำนาจตัดสินใจ⁴⁷

3.2.2 สิทธิแรงงาน (คำถาม#2)

กว่าครึ่งหนึ่ง (56%) ของพรรคการเมือง สนับสนุนการแก้ไขพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 พรรคการเมืองครึ่งหนึ่งสนับสนุนการให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยเสรีภาพในการสมาคม และการคุ้มครองสิทธิในการรวมตัวกัน (ฉบับที่ 87) และ อนุสัญญาฯ ว่าด้วยการปฏิบัติตามหลักการแห่งสิทธิในการรวมตัวกัน และการเจรจาต่อรองร่วม (ฉบับที่ 98) โดยถือเป็นมาตรการสำคัญเพื่อส่งเสริมสิทธิแรงงาน

การให้สัตยาบันในอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานอพยพและสมาชิกครอบครัว ได้รับการสนับสนุนจาก 28% ของพรรคการเมือง

การให้สัตยาบันในอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยงานภาคประมง (ฉบับที่ 188) เป็นมาตรการที่ได้รับความสนับสนุนน้อยสุด (19%) จากพรรคการเมืองต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม เราต้องตระหนักว่า รัฐบาลไทยได้ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญานี้เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2562⁴⁸

3.2.3 ธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (คำถาม#3)

ในส่วนของมาตรการเพื่อจำกัดผลกระทบเชิงลบต่อชุมชนท้องถิ่น จากการลงทุนและแผนงานก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน คำตอบจากพรรคการเมืองให้ภาพที่แตกต่างกันออกไป

ในแง่บวก 63% ของพรรคการเมืองเห็นชอบต่อการแก้ไขข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการไล่ออ สิทธิที่จะมีอาหารกินและมีที่อยู่อาศัยอย่างเพียงพอ และการคุ้มครองสิทธิของชนพื้นเมือง กว่าครึ่ง (56%) เห็นชอบกับการปรึกษาหารือล่วงหน้า และอย่างจริงจังกับชุมชนในท้องถิ่น โดยให้ได้รับความยินยอมก่อนมีการตัดสินใจใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อพวกเขา

อย่างไรก็ดี มีเพียง 25% ของพรรคการเมืองที่สนับสนุนการรับรองและการปฏิบัติอย่างเป็นผลตามร่างแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน และมีเพียง 9% ที่สนับสนุนการรับรองสนธิสัญญาระหว่างประเทศเกี่ยวกับธุรกิจและสิทธิมนุษยชนที่มีผลบังคับใช้ตามกฎหมาย

38% ระบุว่าจะมีการยกเลิกคำสั่งคสช.ฉบับต่าง ๆ (64/2557, 17/2558 และ 74/2559) ซึ่งส่งผลกระทบต่อด้านลบต่อการเข้าถึงสิทธิด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่น⁴⁹

3.2.4 นักปกป้องสิทธิมนุษยชน (คำถาม#4)

เพื่อเพิ่มความคุ้มครองต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชน 41% ของพรรคการเมืองแสดงพันธกิจที่จะจัดประชุมอย่างสม่ำเสมอ กับพวกเขา และจัดให้มีคณะกรรมการเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงในพื้นที่ปฏิบัติงานของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ตาม มีเพียง 25% ของพรรคการเมืองที่เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการรัฐสภาว่าด้วยสถานการณ์ของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

นอกจากนั้น 38% ของพรรคการเมืองระบุว่า ต้องการแก้ไขพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มักถูกนำมาใช้เพื่อขัดขวางไม่ให้นักปกป้องสิทธิมนุษยชนสามารถใช้สิทธิอันชอบธรรมของตน ในการชุมนุมอย่างสงบและ/หรือถูกนำมาใช้เพื่อดำเนินคดีกับพวกเขา โดยที่ผ่านมามีบุคคลอย่างน้อย 218 คนรวมทั้งนักปกป้องสิทธิมนุษยชนจำนวนมาก ที่ถูกดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ ตั้งแต่เริ่มประกาศใช้เป็นกฎหมาย เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2558 ถึง 20 พฤศจิกายน 2561⁵⁰

47 คณะกรรมการว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ข้อสังเกตเชิงสรุปต่อรายงานตามวาระรวมฉบับที่ 6 และ 7 ของประเทศไทย, 24 กรกฎาคม 2560, UN Doc. CEDAW/CO/6-7, Para. 28

48 มีเพียงสองพรรคที่ตอบแบบสอบถามหลังวันที่ 30 มกราคม 2562 ซึ่งเลือกคำตอบข้อนี้ (ให้สัตยาบันในอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยงานภาคประมง)

49 คำสั่งคสช.ฉบับที่ 64/2557 เรื่อง การปราบปรามและการหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อชุมชนในท้องถิ่นและชนพื้นเมืองนำไปสู่การจับกุม ควบคุมตัว และดำเนินคดีอาญาต่อเกษตรกรรายย่อยและชาวบ้านในพื้นที่ชนบท คำสั่งคสช.ฉบับที่ 17/2558 และ 74/2559 เกี่ยวข้องกับการเวนคืนที่ดินเพื่อจัดทำเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พร้อมกับเปิดโอกาสให้สามารถลัดขั้นตอนการตรวจสอบผังควบคุมตามปกติของโครงการเหล่านี้ คำสั่งคสช.ฉบับที่ 74/2559 ระบุเป็นการเฉพาะให้นำที่ดินทั้งของรัฐและเอกชนในจังหวัดนครปฐมและกาญจนบุรี มาใช้เพื่อจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ส่งผลให้เกิดการบังคับไล่ออกชุมชนในพื้นที่ซึ่งไม่ได้รับค่าชดเชยอย่างเหมาะสม

50 มูลนิธินิติธรรมสิ่งแวดล้อม (EnLAW), ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน (TLHR), โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน (iLaw) และสมาคมนักกฎหมายสิทธิมนุษยชน (HRLA) รายงานการตีความบังคับใช้กฎหมายการชุมนุมสาธารณะกับการจำกัดเสรีภาพของประชาชน, 21 พฤศจิกายน 2562 [ภาษาไทย]; ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน, การปิดกั้น-คุกคามยังคงอยู่: ส่องปรากฏการณ์ชุมนุมรอบเดือน ม.ค. ก่อนเส้นทางสู่วันเลือกตั้ง, 6 กุมภาพันธ์ 2562

ศิริกาญจน์ เจริญศิริ ทนายความสิทธิมนุษยชนกำลังเดินทางออกจากสถานีตำรวจชนะสงครามที่กรุงเทพฯ หลังการพิมพ์ลายนิ้วมือ เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2559 © ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน

3.2.5 ผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่ลี้ภัย (คำถาม#5)

กว่าครึ่ง (56%) ของพรรคการเมือง สนับสนุนกฎหมายในประเทศที่ครอบคลุมหลักการไม่ส่งกลับ เป็นมาตรการเพื่อคุ้มครองผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่ลี้ภัย

นับแต่การรัฐประหาร พ.ศ. 2557 ผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่ลี้ภัยจำนวนมาก (รวมทั้งชาวอุยกูร์ มองตานญาต ชาวจีน และกัมพูชา) ได้ถูกส่งกลับไปยังประเทศบ้านเกิดของตน อันเป็นเหตุให้ต้องถูกคุมขัง และถูกประหัตประหารในรูปแบบต่าง ๆ ยังมีข้อสงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำบุคคลสูญหาย พ.ศ. ....ครอบคลุมเนื้อหาที่ห้ามการส่งกลับ อย่างสอดคล้องกับพันธกรณีของประเทศไทยต่อกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ และข้อ 3 ของอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประหัตประหารหรือการลงโทษอื่น ๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรีหรือไม่

มีเพียง 22% ของพรรคการเมืองที่ระบุว่า สนับสนุนการให้สัตยาบันในอนุสัญญาว่าด้วยสถานะภาพผู้ลี้ภัย พ.ศ. 2494 และมีเพียงไม่ถึงหนึ่งในสาม (28%) ที่สนับสนุนข้อห้ามต่อการควบคุมตัวผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่ลี้ภัย

3.2.6 การแก้ไขรัฐธรรมนูญ (คำถาม#6)

ข้อบทเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การแก้ไขรัฐธรรมนูญ และองค์ประกอบของสมาชิกวุฒิสภา เป็นสองประเด็นของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ที่พรรคการเมืองส่วนใหญ่ (56% และ 53% ตามลำดับ) สนับสนุนให้มีการแก้ไข

ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ในช่วงเปลี่ยนผ่านระยะห้าปี (2562-2567) วุฒิสภาจะมาจากการแต่งตั้ง 250 คน มาตรา 107 กำหนดกระบวนการสรรหาวุฒิสมาชิกภายหลังระยะเปลี่ยนผ่าน โดยภายหลังระยะเปลี่ยนผ่าน วุฒิสภาจะประกอบด้วยสมาชิก 200 คน ซึ่งไม่ได้มาจากการเลือกตั้งเลย ตามมาตรา 113 วุฒิสมาชิกไม่สามารถเป็นสมาชิกพรรคการเมือง มาตรา 256 ของรัฐธรรมนูญยังให้อำนาจวุฒิสมาชิกในการวิโต้เพื่อคัดค้านการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

มีพรรคการเมืองเพียงจำนวนน้อย (19%) ที่เห็นความสำคัญของการแก้ไขมาตรา 82, 160 และ 170 ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ซึ่งกำหนดจำนวนขั้นต่ำและหลักเกณฑ์ที่คลุมเครือในการถอดถอนนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี⁵²

51 ในการพิจารณาวาระที่หนึ่งของการแก้ไขรัฐธรรมนูญ จำเป็นต้องมีเสียงเห็นชอบอย่างน้อยกึ่งหนึ่งของทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา แต่การแก้ไขรัฐธรรมนูญจะไม่ผ่านความเห็นชอบ หากไม่ได้รับเสียงสนับสนุนอย่างน้อยหนึ่งในสามของวุฒิสภา ส่วนในวันที่มีการพิจารณาในวาระที่สามและเป็นวาระสุดท้าย มีขั้นตอนปฏิบัติที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือผู้ตัดให้แก้ไขรัฐธรรมนูญจะไม่ผ่านสภา หากไม่ได้รับเสียงสนับสนุนอย่างน้อยหนึ่งในสามของวุฒิสภา

52 ผู้ตัดเพื่อถอดถอนรัฐมนตรีรวมทั้งนายกรัฐมนตรี ต้องได้รับการสนับสนุนจากสส.จำนวน 10% หรือ 10% ของจำนวนวุฒิสมาชิกทั้งหมด กรณีที่รัฐมนตรีดังกล่าวขาด "มาตรฐานด้านจริยธรรม" หรือ "ขาดความซื่อสัตย์"

3.2.7 ประกาศ/คำสั่งคสช. (คำถาม#7)

คำสั่งคสช.ฉบับที่ 13/2559 เป็นคำสั่งที่พรรคการเมืองครึ่งหนึ่ง ต้องการแก้ไขหรือยกเลิก คำสั่งคสช.ฉบับที่ 13/2559 ให้อำนาจเจ้าพนักงานทหารในฐานะผู้บังคับใช้กฎหมายอย่างกว้างขวาง สามารถควบคุมตัวบุคคลไว้ไม่เกินเจ็ดวันในสถานที่ควบคุมตัวอย่างไม่เป็นทางการ โดยไม่ต้องขออำนาจศาล

28% ของพรรคการเมืองระบุว่าต้องการแก้ไขหรือยกเลิกคำสั่งคสช.ฉบับที่ 3/2558 ในวันที่ 11 ตุลาคม 2561 คสช. ได้ยกเลิกข้อ 12 ของคำสั่งคสช.ฉบับที่ 3/2558 ซึ่งเป็นข้อห้ามต่อการชุมนุมทางการเมืองของบุคคลกว่าสี่คนขึ้นไป [โปรดดูด้านบน 2.2 กรอบกฎหมายที่รัฐบาลทหารใช้ควบคุมจำกัดสิทธิยังไม่ถูกยกเลิก]

การแก้ไขหรือยกเลิกประกาศคสช. ฉบับที่ 97/2557 และ 103/2557 และ คำสั่งคสช.ฉบับที่ 41/2559 เป็นคำตอบ ที่ได้รับความนิยมน้อยสุดในบรรดาพรรคการเมืองต่าง ๆ (25%) ประกาศคสช. ฉบับที่ 97/2557 และ 103/2557 ห้ามวิพากษ์วิจารณ์คสช.อย่างกว้างขวาง ในขณะที่คำสั่งคสช. ฉบับที่ 41/2559 ให้อำนาจคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ในการสั่งปิดสถานีวิทยุและโทรทัศน์ที่ เผยแพร่ข้อมูลซึ่งถือว่าเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของรัฐ⁵³

หมายเหตุ สำหรับความคิดเห็นเพิ่มเติมที่แนบมาจากคำตอบในแบบสอบถาม มากกว่า 1 ใน 3 ของพรรคการเมือง ระบุว่าต้องการจะแก้ไข หรือยกเลิกคำสั่งคสช.ทุกฉบับ

3.2.8 เสรีภาพด้านความคิดเห็นและการแสดงออก (คำถาม#8)

มีเพียง 16% ของพรรคการเมืองที่สนับสนุนการยกเลิกกฎหมายหมิ่นประมาททางอาญา กฎหมายหมิ่นประมาทและหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา (มาตรา 326 และ 328 ของประมวลกฎหมายอาญา) มักถูกนำมาใช้เพื่อโจมตีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม นักกิจกรรม และนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ตามมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ การหมิ่นประมาททางอาญา เป็นข้อหาที่อาจใช้ได้เฉพาะกับความผิดที่ร้ายแรง และถือว่าการจำคุกเป็นการลงโทษที่ไม่เหมาะสมต่อข้อหาหมิ่นประมาท

นอกจากนั้น เพียง 16% ของพรรคการเมืองเห็นด้วยกับการแก้ไขมาตรา 112 ของประมวลกฎหมายอาญา ที่ผ่านมากลไกสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติหลายหน่วยงานได้วิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติมิชอบของประเทศไทยในการใช้มาตรา 112 โดยระบุว่าเนื้อหามิใช่สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ และเรียกร้องให้มีการแก้ไข⁵⁴

สถานการณ์อาจไม่เลวร้ายนัก เมื่อพิจารณาว่า พรรคการเมืองต่าง ๆ เห็นว่าควรมีการแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.... (66%) เพื่อส่งเสริมเสรีภาพด้านความคิดเห็นและการแสดงออกในประเทศไทย

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 ซึ่งได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมเมื่อเดือนตุลาคม 2559 ถูกทางการไทยใช้อย่างกว้างขวางเพื่อขัดขวางการใช้สิทธิที่จะมีเสรีภาพด้านความคิดเห็นและการแสดงออกอย่างชอบธรรมในพื้นที่ออนไลน์

พระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ซึ่งผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ได้รับการแต่งตั้งโดยรัฐบาลทหารเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2562 มีเจตนารมณ์ตามลายลักษณ์อักษรเพื่อปกป้องโครงสร้างพื้นฐานทางอินเทอร์เน็ตของประเทศไทย และปราบปรามอาชญากรรมทางไซเบอร์ อย่างไรก็ตาม กฎหมายฉบับนี้ทำให้เกิดข้อกังวลา อาจมีการใช้อำนาจอย่างมิชอบและมีการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลโดยรัฐบาล โดยกฎหมายนี้กำหนดนิยามอย่างกว้างขวางและขาดความชัดเจนของสิ่งที่เรียกว่าเป็น “ภัยคุกคามทางไซเบอร์”⁵⁵ นอกจากนี้ในกรณีที่ถือว่าเป็น “ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เป็นเหตุจำเป็น เร่งด่วน และเป็นภัยคุกคามทางไซเบอร์ในระดับวิกฤต” ซึ่งไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้อย่างชัดเจน กฎหมายยังอนุญาตให้คณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (กปช.) ซึ่งเป็นหน่วยงานใหม่ของรัฐ สามารถดำเนินการโดยทันที โดยไม่ต้องขอหมายศาล⁵⁶

53 ประกาศคสช. ฉบับที่ 97/2557 ห้าม “วิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ” และการเผยแพร่ข่าวสารที่จะเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ ส่งผลให้เกิดความสับสน ยั่วปลุกปั่นให้เกิดความขัดแย้ง หรือสร้างให้เกิดความแตกแยกในราชอาณาจักร ประกาศคสช. ฉบับที่ 103/2557 (แก้ไขเพิ่มเติมประกาศคสช. ฉบับที่ 97/2557) ห้ามการวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยมีเจตนาไม่สุจริต เพื่อทำลายความน่าเชื่อถือของคณะรักษาความสงบแห่งชาติด้วยข้อมูลอันเป็นเท็จ

54 FIDH, UN expert calls for end to lese majeste prosecutions amid more arbitrary detentions, 10 ตุลาคม 2560; FIDH, Thailand: Lese majeste detentions have reached alarming levels, new report says, 26 กุมภาพันธ์ 2559

55 มาตรา 3 ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ นิยามภัยคุกคามทางไซเบอร์ว่าหมายถึง “การกระทำหรือการดำเนินการใด ๆ โดยมิชอบ โดยใช้คอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์หรือโปรแกรมไม่พึงประสงค์ โดยมีมุ่งหมายให้เกิดการประทุษร้ายต่อระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง และเป็นอันตรายที่ใกล้จะถึงที่จะก่อให้เกิดความเสียหาย หรือส่งผลกระทบต่อการทำงานของคอมพิวเตอร์ ระบบคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง”

56 มาตรา 67 ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

3.2.9 กฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ (มาตรา 112 ประมวลกฎหมายอาญา) (คำถาม#9)

สำหรับมาตรการที่พรรคการเมืองสนับสนุนให้ใช้เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 112 ของประมวลกฎหมายอาญา (หมิ่นพระบรมเดชานุภาพ) 22% ของพรรคการเมืองสนับสนุนให้มอบอำนาจการแก้กฎหมายมาตรา 112 ของประมวลกฎหมายอาญาให้กับบุคคลหรือสถาบันที่มีความเกี่ยวข้องกับสมาชิกของราชวงศ์เท่านั้น อย่างไรก็ตาม 88% ของพรรคการเมืองไม่สนับสนุนให้ยกเลิกโทษจำคุกสำหรับผู้ที่ละเมิดกฎหมายมาตรานี้

นับตั้งแต่รัฐประหารเดือนพฤษภาคม 2557 ทางกรได้จับกุมบุคคลอย่างน้อย 127 คนในข้อหาหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ โดยมีคนที่ได้รับโทษจำคุก บางคนได้รับโทษจำคุกสูงถึง 35 ปี FIDH ไม่มีข้อมูลว่ามีการจับกุมบุคคลเพิ่มเติมในข้อหาหมิ่นพระบรมเดชานุภาพนับแต่กลางปี 2560 แต่ในปัจจุบันยังคงมีหลายคนที่ถูกจำคุกในข้อหานี้

นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่กรุงเทพฯ เข้าร่วมการชุมนุมประท้วง เพื่อต่อต้านมาตรการที่ห้ามไม่ให้มหาวิทยาลัยเป็นที่รณรงค์ทางการเมืองเพื่อแก้ไขมาตรา 112 ของประมวลกฎหมายอาญา © THITI WANNAMONTHA / BANGKOK POST

3.2.10 โทษประหาร (คำถาม#10)

63% ของพรรคการเมืองสนับสนุนให้ยังคงใช้โทษประหาร และ 47% ของพรรคการเมืองสนับสนุนให้ยังคงใช้โทษประหารสำหรับความผิดที่กำหนดไว้แล้วในปัจจุบัน ในปัจจุบันประเทศไทยมีความผิดที่มีโทษประหาร 63 ข้อหา

มีเพียง 16% ของพรรคการเมืองที่สนับสนุนให้ยกเลิกโทษประหารสำหรับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เนื่องจากกฎหมายไทยยังกำหนดโทษประหารสำหรับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นเหตุให้ประเทศไทยละเมิดพันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชนของตน ในฐานะรัฐภาคีของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) เนื่องจากตามแนวคิดศาสตร์ขององค์การสหประชาชาติ ได้มีคำวินิจฉัยหลายครั้งว่า ความผิดด้านยาเสพติดไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่ถือว่าเป็น “อาชญากรรมร้ายแรงสุด” ซึ่งเป็นความผิดเดียวที่ยังสามารถใช้โทษประหารได้ตามข้อ 6 ของกติกา ICCPR

นับถึงเดือนมกราคม 2562 ประเทศไทยยังมีนักโทษประหารอยู่ 559 คน (ชาย 470 คน และหญิง 89 คน) โดยหลายคนได้รับโทษประหารจากความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ชาย 52% และหญิง 92%)⁵⁷

57 กรมราชทัณฑ์, รายงานสถิตินักโทษประหารชีวิตของกรมราชทัณฑ์ 12 กุมภาพันธ์ 2562 [ภาษาไทย], <http://www.correct.go.th/executed/index.php>

3.2.11 สภาพการควบคุมตัว (คำถาม#11)

ครึ่งหนึ่ง ของพรรคการเมืองสนับสนุนการนำข้อบทในมาตรฐานระหว่างประเทศเกี่ยวกับสภาพการควบคุมตัว เช่น ข้อกำหนดแมนเดลา และ ข้อกำหนดกรุงเทพฯ มาปรับใช้ให้เป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายในประเทศ⁵⁸

อย่างไรก็ดี มีเพียง 13% ของพรรคการเมืองที่ระบุว่า สนับสนุนให้หยุดการใช้โซ่ตรวน และการขังเดี่ยวเป็นเวลานาน ซึ่งถือว่าการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศเกี่ยวกับสภาพการควบคุมตัว⁵⁹ การใช้โซ่ตรวน และการขังเดี่ยวเป็นเวลานาน เป็นสิ่งที่ทางเรือนจำของไทยได้นำมาใช้อย่างสม่ำเสมอ และได้ถูกผนวกเป็นเนื้อหาใน | พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ที่ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมในปี 2560 แม้ว่าที่ผ่านมาจะถูกวิพากษ์วิจารณ์จากกลไกสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

44% ของพรรคการเมืองสนับสนุนการออกมาตรการทางเลือกแทนการคุมขัง ส่วน 34% เห็นด้วยกับการลดการเอาผิดทางอาญาต่อความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดบางประเภท ซึ่งหากมีการนำนโยบายทั้งสองข้อมาปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ จะประกันให้เกิดความก้าวหน้าที่สำคัญ เพื่อแก้ปัญหาความแออัดยัดเยียดในทัณฑสถานของไทยอย่างต่อเนื่องในเดือนกุมภาพันธ์ 2562 เรือนจำของไทยมีจำนวนผู้ต้องขังสูงเป็นประวัติการณ์ถึง 378,673 คน (ชาย 328,998 คน และหญิง 49,675 คน)⁶⁰ โดยผู้ต้องขังส่วนใหญ่ (291,444 คน หรือ 77%)⁶¹ ถูกจำคุกในคดียาเสพติด 17% ถูกควบคุมตัวระหว่างรอการพิจารณาคดี⁶²

ประการสุดท้าย 41% เห็นชอบที่จะอนุญาตให้หน่วยงานหรือองค์กรอิสระเข้าตรวจสอบสถานที่คุมขัง

เจ้าหน้าที่เรือนจำยื่นรักษาการพร้อมไม้กระบองในเรือนนอนของเรือนจำคลองเปรม กรุงเทพฯ 9 สิงหาคม 2545

© STEPHEN SHAVER / AFP

58 ข้อกำหนดขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง (ข้อกำหนดแมนเดลา) เป็นมาตรฐานขั้นต่ำเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากล กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับหลักการและการปฏิบัติที่ถือว่าเหมาะสมในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และการบริหารจัดการทัณฑสถาน ข้อกำหนดแห่งสหประชาชาติเพื่อการปฏิบัติต่อนักโทษหญิงและมาตรการที่ไม่ใช่การคุมขังสำหรับผู้ต้องขังหญิง (ข้อกำหนดกรุงเทพฯ) เป็นข้อกำหนดเพิ่มเติมที่สนับสนุนข้อกำหนดแมนเดลา และเน้นการตอบสนองความต้องการของผู้ต้องขังหญิง

59 กฎ 47(1) ของข้อกำหนดแมนเดลา ห้ามใช้โซ่ เหล็ก หรือเครื่องพันธนาการใด ๆ ในลักษณะที่ย่ำยีศักดิ์ศรีหรือก่อให้เกิดความเจ็บปวด กฎ 47(2) กำหนดให้ใช้เครื่องพันธนาการเฉพาะเพื่อป้องกันการหลบหนีในระหว่างเคลื่อนย้ายผู้ต้องขัง หรือเพื่อป้องกันมิให้ผู้ต้องขังทำร้ายตัวเองหรือผู้อื่น หรือทำลายทรัพย์สิน กฎ 43(1) และ 44 ของข้อกำหนดแมนเดลาห้ามการขังเดี่ยวโดยไม่มีกำหนดเวลา (เช่น ไม่เกิน 15 วันติดต่อกัน)

60 กรมราชทัณฑ์, สถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ 1 กุมภาพันธ์ 2562 [ภาษาไทย], http://www.correct.go.th/rt103pdf/report_result.php?date=2019-02-01&report=

61 กรมราชทัณฑ์, สถิติผู้ต้องราชทัณฑ์คดี พ.ร.บ. ยาเสพติดทั่วประเทศ 1 กุมภาพันธ์ 2562 [ภาษาไทย], ที่ http://www.correct.go.th/rt103pdf/report_result.php?date=2019-02-01&report=drug

62 กรมราชทัณฑ์, สถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ 1 กุมภาพันธ์ 2562 [ภาษาไทย], ที่ http://www.correct.go.th/rt103pdf/report_result.php?date=2019-02-01&report=

3.2.12 การทรมาน การบังคับบุคคลให้สูญหาย และการสังหารนอกกระบวนการกฎหมาย (คำถาม#12)

คำตอบที่ได้ไม่สามารถระบุอย่างชัดเจนถึงมาตรการที่พึงประสงค์ ที่พรรคการเมืองอาจนำมาใช้ เพื่อแก้ปัญหาการทรมาน การบังคับบุคคลให้สูญหาย และการสังหารนอกกระบวนการกฎหมาย

44% ของพรรคการเมืองสนับสนุนการเข้าถึงความยุติธรรม การชดเชยที่เพียงพอ และการเยียวยาสำหรับเหยื่อและ/หรือครอบครัว 38% สนับสนุนให้ประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำบุคคลสูญหาย พ.ศ. .... 34% สนับสนุนมาตรการเพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบต่อการทรมาน การบังคับบุคคลให้สูญหาย และการสังหารนอกกระบวนการกฎหมาย และการจัดอบรมด้านสิทธิมนุษยชนให้กับเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมาย เจ้าพนักงานทหาร และบุคลากรทางการแพทย์

3.2.13 สถานการณ์จังหวัดชายแดนใต้ (คำถาม#13)

59% ของพรรคการเมืองเห็นชอบกับการทบทวนการประกาศใช้กฎหมายความมั่นคงในพื้นที่ รวมถึง พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457 พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในประเทศ พ.ศ. 2551 และเปลี่ยนมาบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาตามปกติแทน

มาตรการเพื่อแก้ปัญหาการลอบยิงพลเรือน และสนับสนุนความยุติธรรมเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการละเมิดที่เกิดจากกองกำลังรักษาความมั่นคงในจังหวัดชายแดนใต้ ได้รับความสนับสนุนน้อยสุด โดยมีพรรคการเมืองเพียง 25% ที่เห็นชอบต่อข้อเสนอเหล่านี้

3.2.14 บทบาทของกองทัพ (คำถาม#14)

มีพรรคการเมืองเพียงไม่กี่แห่งที่สนับสนุนการลดบทบาทของกองทัพในกิจการต่าง ๆ ของประเทศ 41% ของพรรคการเมืองระบุว่าไม่มีแผนลดการจัดสรรงบประมาณสำหรับค่าใช้จ่ายของกองทัพลงอย่างมีนัยสำคัญ และมีเพียง 19% ที่ระบุว่าต้องการยกเลิกการบังคับเกณฑ์ทหาร

ในระหว่างการปกครองของคสช.และสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ซึ่งเป็นสภาตรายาง งบประมาณด้านการป้องกันประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยค่าใช้จ่ายด้านการทหารเพิ่มขึ้น 16% จาก 5.23 พันล้านเหรียญในปี 2557 เป็น 6.07 พันล้านเหรียญในปี 2560⁶³ ในเดือนมิถุนายน 2561 กองทัพได้เสนอบกลาโหมสูงถึง 7 พันล้านเหรียญ⁶⁴ นอกจากนี้ ยังมีกรรณรังคีให้เพิ่มบทบาท ซึ่งส่งผลให้มีการจัดซื้อรถถัง เฮลิคอปเตอร์ เครื่องบิน เรือดำน้ำหนึ่งลำ และอาวุธยุทธภัณฑ์อื่น ๆ จากต่างประเทศ⁶⁵

ในส่วนของข้อกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่กองทัพเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติมิชอบและการปฏิบัติที่โหดร้าย (รวมทั้งกรณีการเสียชีวิตของนักเรียนเตรียมทหาร) 47% ของพรรคการเมืองระบุว่า จะตั้งคณะกรรมการของรัฐสภา เพื่อทำการไต่สวนข้อกล่าวหาอย่างเป็นอิสระ เพื่อนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ

3.2.15 ประเด็นเร่งด่วนสำหรับรัฐบาลชุดต่อไป (คำถาม#15)

คำถามสุดท้าย เราได้ขอให้พรรคการเมืองลำดับประเด็นสำคัญสำหรับรัฐบาลชุดต่อไป

พรรคการเมืองส่วนใหญ่ (72%) เห็นว่าการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจเป็นประเด็นเร่งด่วนมากที่สุด ตามมาด้วยการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน (50%) และการยกระดับมาตรฐานการศึกษาทั่วประเทศ (44%)

การส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศและการคุ้มครองสิทธิสตรี และการปฏิรูปหน่วยงานด้านความมั่นคง (ทั้งหน่วยงานตำรวจและทหาร) เป็นคำตอบที่ได้รับความสนใจน้อยสุด โดยมีพรรคการเมืองเพียง 9% และ 6% ที่เลือกคำตอบเหล่านี้ตามลำดับ

63 SIPRI, Military expenditure by country, in constant (2016) US\$ million, 1949-2017, 26 กุมภาพันธ์ 2562

64 Jane's Defence, Thailand sets USD7 billion defence budget for 2019, 8 มิถุนายน 2561

65 SIPRI, Thailand: Transfers of major weapons: Deals with deliveries or orders made for 2014 to 2017, 26 กุมภาพันธ์ 2562

4. ข้อเสนอแนะต่อสมาชิกรัฐสภาจากการเลือกตั้ง

การปฏิรูปกฎหมาย

1. ยกเลิกคำสั่งคสช. และประกาศคสช. ทุกฉบับที่ ซึ่งมีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศของไทย รวมทั้งคำสั่งคสช. ฉบับที่ 3/2558 และ 13/2559 ฯลฯ
2. แก้ไขพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

เสรีภาพด้านความคิดเห็นและการแสดงออก

3. แก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 เพื่อไม่ให้มีการนำมาใช้เพื่อเอาผิดทางอาญากับการใช้สิทธิที่มีเสรีภาพด้านความคิดเห็นและการแสดงออกอย่างชอบธรรม
4. ยกเลิกมาตรา 326 (หมิ่นประมาท) และ 328 (หมิ่นประมาทโดยการโฆษณา) ของประมวลกฎหมายอาญา
5. แก้ไขมาตรา 112 ของประมวลกฎหมายอาญา (หมิ่นพระบรมเดชานุภาพ) ให้สอดคล้องกับพันธกรณีของไทย ตามกฎหมายระหว่างประเทศ
6. ยกเลิกคำสั่งคสช. ฉบับที่ 41/2559 และประกาศคสช. ฉบับที่ 97/2557 และ 103/2557

สิทธิสตรี

7. ออกกฎหมายที่ลดการเอาผิดทางอาญากับการทำแท้ง
8. แก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 เพื่อประกันว่าผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวสามารถเข้าถึงการเยียวยาทางกฎหมายอย่างเหมาะสม รวมทั้งการมีคำสั่งคุ้มครองผู้เสียหาย
9. สนับสนุนกฎหมายที่กำหนดโควตาให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นผู้หญิง ในการเลือกตั้งรัฐสภาระดับชาติ และในการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นักปกป้องสิทธิมนุษยชน

10. แต่งตั้งคณะกรรมการรัฐสภาว่าด้วยสถานการณ์ของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน
11. จัดประชุมอย่างสม่ำเสมอกับนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และจัดให้มีคณะกรรมการค้นหาข้อเท็จจริงได้สวนข้อเท็จจริงในพื้นที่ปฏิบัติงานของนักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่พวกเขาปฏิบัติงานอยู่

ผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่ลี้ภัย

12. ออกกฎหมายที่ครอบคลุมหลักการไม่ส่งกลับ
13. ออกกฎหมายที่มุ่งให้ประเทศไทยให้ภาคยานุวัติต่ออนุสัญญาว่าด้วยสถานะของผู้ลี้ภัย พ.ศ. 2494
14. ออกกฎหมายซึ่งห้ามการควบคุมตัวผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่ลี้ภัย ซึ่งสอดคล้องกับพันธกรณีที่มีต่อสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนที่ ประเทศไทยเป็นรัฐภาคี

การลดชนวนไฟที่เกิดจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน

15. ประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นุคคลสูญหาย พ.ศ. ....
16. ออกกฎหมายที่มุ่งให้ประเทศไทยให้ภาคยานุวัติต่ออนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองมิให้นุคคลสูญหาย
17. แต่งตั้งคณะกรรมการรัฐสภา เพื่อทำหน้าที่สอบสวนอย่างเป็นทางการต่อข้อกล่าวหากรณีนักเรียนเตรียมทหารเสียชีวิต ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ

โทษประหาร

18. ออกกฎหมายที่มุ่งลดจำนวนความผิดที่มีโทษประหารอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะความผิดที่ไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของ “อาชญากรรมร้ายแรงสุด” ตามมาตรฐานระหว่างประเทศ
19. ออกกฎหมายที่มุ่งยกเลิกโทษประหารสำหรับความผิดอาญาทั้งปวง
20. ออกกฎหมายที่มุ่งให้ประเทศไทยให้ภาคยานุวัติต่อพิธีสารเลือกรับฉบับที่สองของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ที่มุ่งยกเลิกโทษประหาร

สภาพการควบคุมตัว

21. ออกกฎหมายที่มุ่งลดการเอาผิดทางอาญาต่อความผิดเกี่ยวกับด้านยาเสพติดบางประเภท และใช้มาตรการทางเลือกแทนการคุมขัง
22. แก้ไขกฎหมายเพื่อประกันว่า กรณีที่เป็นความผิดที่เป็นโทษจำคุก ให้มีการกำหนดโทษอย่างได้สัดส่วนกับความผิดที่เกิดขึ้น รวมทั้งความผิดเกี่ยวกับด้านยาเสพติด
23. จัดให้มีการเข้าตรวจเยี่ยมสถานที่ควบคุมตัวอย่างสม่ำเสมอ มีการสัมภาษณ์ผู้ต้องขัง และการประเมินสภาพการควบคุมตัวโดยไม่มีอุปสรรคที่อย่างไม่เหมาะสม
24. ให้นำข้อบทของ ‘ข้อกำหนดแมนเดลา’ และ ‘ข้อกำหนดกรุงเทเพฯ’ ผนวกเข้าเป็นเนื้อหาของกฎหมายในประเทศ

การลงทุน การพัฒนา และโครงสร้างพื้นฐาน

25. ประกาศใช้ร่างแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน
26. แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อประกันว่ามีความสอดคล้องกับมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ในแง่การไล่อ้อ สิทธิที่จะมีอาหารการกินที่เหมาะสม สิทธิที่จะมีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม และการคุ้มครองสิทธิของกลุ่มชนเผ่าพื้นเมือง
27. ยกเลิกคำสั่งคสช. ฉบับที่ 64/2557, 17/2558 และ 74/2559

สิทธิแรงงาน

28. ออกกฎหมายที่มุ่งให้ประเทศไทยให้ภาคยานุวัติต่ออนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกในครอบครัว
29. แก้ไขพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 ให้สอดคล้องกับอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยเสรีภาพในการสมาคมและการคุ้มครองสิทธิในการรวมตัวกัน (ฉบับที่ 87) และ อนุสัญญาว่าด้วยการปฏิบัติตามหลักการแห่งสิทธิในการรวมตัวกัน และการเจรจาต่อรองร่วม (ฉบับที่ 98)
30. ออกกฎหมายที่มุ่งให้ประเทศไทยให้ภาคยานุวัติต่ออนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยคนงานทำงานภายในบ้าน (ฉบับที่ 189)
31. แก้ไขและประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองและจัดการใช้แรงงานบังคับ พ.ศ. ... ให้สอดคล้องกับพันธกรณีตามอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศด้านการใช้แรงงานบังคับ (ฉบับที่ 29)

ภาคผนวก I: ผลการสำรวจโดยละเอียด

- พรรคการเมืองของท่านจะดำเนินการอย่างไรเพื่อเสริมสร้างการคุ้มครองและการส่งเสริมสิทธิสตรี?**
  - 15.6%** (A) เสนอหรือลงคะแนนสนับสนุนข้อกฎหมายที่จะทำให้การทำแท้งไม่มีความผิดอาญา
  - 46.9%** (B) แก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว
  - 53.1%** (C) แก้ไขพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ
  - 43.3%** (D) ออกมาตรการเพื่อขจัดการเหมารวมที่เป็นการเลือกปฏิบัติ หรือเปิดโอกาสให้เกิดความรุนแรงต่อผู้หญิง
  - 31.3%** (E) สนับสนุนกฎหมายที่กำหนดให้โควตาสำหรับผู้หญิงลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งในรัฐสภา และฝ่ายบริหารส่วนท้องถิ่น
- พรรคการเมืองของท่านจะออกมาตรการอะไร เพื่อแก้ไขสถานการณ์ด้านสิทธิแรงงาน?**
  - 28.1%** (A) ให้สัตยาบันในอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของคนงานอพยพและสมาชิกครอบครัว
  - 18.8%** (B) ให้สัตยาบันในอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยงานภาคประมง (ฉบับที่ 188)
  - 56.3%** (C) แก้ไขพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยเสรีภาพในการสมาคมและการคุ้มครองสิทธิในการรวมตัวกัน (ฉบับที่ 87) และอนุสัญญาว่าด้วยการปฏิบัติตามหลักการแห่งสิทธิในการรวมตัวกัน และการเจรจาต่อรองร่วม
  - 28.1%** (D) ให้สัตยาบันในอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยคนงานทำงานภายในบ้าน (ฉบับที่ 189)
  - 50.0%** (E) แก้ไขและลงมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองและขจัดการใช้แรงงานบังคับ พ.ศ. ... ให้สอดคล้องกับพันธกรณีตามอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศด้านการใช้แรงงานบังคับ (ฉบับที่ 29)
- พรรคการเมืองของท่านจะออกมาตรการอะไรเพื่อจำกัดผลกระทบเชิงลบจากการลงทุนและแผนงานก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่อชุมชนท้องถิ่น?**
  - 25.5%** (A) รับรองร่างแผนปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนและนำไปปฏิบัติใช้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ
  - 61.5%** (B) แก้ไขข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มั่นใจว่ามีความสอดคล้องและเป็นไปตามมาตรฐานสิทธิมนุษยชนสากล ทั้งในเรื่องของการไล่หรือ สิทธิที่จะมีอาหารการกินที่เหมาะสม สิทธิที่จะมีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม และการคุ้มครองสิทธิของกลุ่มชนเผ่าพื้นเมือง
  - 56.3%** (C) ให้การประกันว่า กระบวนการการปรึกษาหารือกับชุมชนท้องถิ่นนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากพอเพื่อให้ได้รับความยินยอมเมื่อมีการตัดสินใจกระทำการบางอย่างที่ส่งผลกระทบต่อบุคคลเหล่านั้น
  - 9.4%** (D) ให้ความเห็นชอบต่อร่างอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน
  - 37.5%** (E) ยกเลิกคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 64/2557 ที่ 17/2558 และที่ 74/2559
- พรรคการเมืองของท่านจะดำเนินการอะไรเพื่อยกระดับการคุ้มครองให้กับนักปกป้องสิทธิมนุษยชน?**
  - 37.5%** (A) แก้ไขพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558
  - 25.0%** (B) จัดตั้งคณะกรรมการรัฐสภาเพื่อกำกับดูแลสถานการณ์เกี่ยวกับนักปกป้องสิทธิมนุษยชน
  - 40.6%** (C) จัดการประชุมกับนักปกป้องสิทธิมนุษยชนอย่างสม่ำเสมอและจัดให้มีภารกิจค้นคว้าข้อเท็จจริงในพื้นที่ที่นักปกป้องสิทธิมนุษยชนทำงาน
  - 3.1%** ไม่มีคำตอบ
- มาตรการอะไรที่พรรคการเมืองของท่านจะสนับสนุนเพื่อปกป้องคุ้มครองผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่ลี้ภัย?**
  - 56.3%** (A) สนับสนุนข้อกฎหมายที่บรรจุหลักการห้ามผลักดันกลับไปเผชิญอันตราย
  - 21.9%** (B) ให้สัตยาบันในอนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย พ.ศ. 2494
  - 28.1%** (C) ห้ามมิให้มีการกักขังผู้ลี้ภัยหรือผู้แสวงหาที่ลี้ภัย

6. **บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ข้อไหนที่พรรคการเมืองของท่านต้องการแก้ไข?**
- 53.1%** (A) มาตรา 107 และมาตรา 113 (การแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา)
56.3% (B) มาตรา 256 (การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ)
18.8% (C) มาตรา 82, 160 และ 170 (การพ้นจากตำแหน่งของนายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี)
28.1% (D) มาตรา 213, 224 และ 235 (บทบาทหน้าที่ขององค์กรอิสระ)
31.3% (E) มาตรา 247 (คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)
7. **คำสั่ง หรือประกาศ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ฉบับไหนที่พรรคการเมืองของท่านต้องการเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิก?**
- 25.0%** (A) ประกาศคสช. ฉบับที่ 97/2557 และ 103/2557 และคำสั่งคสช. ฉบับที่ 41/2559
28.1% (B) คำสั่งคสช. ฉบับที่ 3/2558
50.0% (C) คำสั่งคสช. ฉบับที่ 13/2559
6.3% ไม่มีคำตอบ
8. **พรรคการเมืองของท่านจะดำเนินการอย่างไรเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกในประเทศไทย?**
- 15.6%** (A) ยกเลิกกฎหมายหมิ่นประมาททางอาญา
65.6% (B) แก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560
15.6% (C) แก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 (กฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ)
65.6% (D) แก้ไขร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ....
9. **พรรคการเมืองของท่านจะออกมาตรการอะไรเพื่อสนับสนุนการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112?**
- 12.5%** (A) แก้ไขให้มีโทษจำคุกสำหรับผู้ที่จะผิดกฎหมายมาตรานี้
21.9% (B) มอบอำนาจการแจ้งความภายใต้มาตรา 112 ของประมวลกฎหมายอาญาให้กับบุคคลหรือสถาบันที่มีความเกี่ยวข้องกับสมาชิกของราชวงศ์เท่านั้น
65.6% (C) ไม่เลือกข้อใดเลย
10. **พรรคการเมืองของท่านมีข้อเสนออย่างไรต่อโทษประหารชีวิต?**
- 46.9%** (A) คงโทษประหารชีวิตไว้ตามเดิมสำหรับความผิดที่มีโทษประหารชีวิตอยู่แล้ว
15.6% (B) ยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
25.0% (C) คงโทษประหารชีวิตไว้เฉพาะความผิดเกี่ยวกับการฆ่าคนตายโดยเจตนาเท่านั้น
21.9% (D) ยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดทุกประเภท
11. **พรรคการเมืองของท่านจะดำเนินการอย่างไรเพื่อปรับปรุงสภาพการควบคุมตัว?**
- 34.4%** (A) แก้ไขให้ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดบางประเภทไม่มีโทษทางอาญา
43.8% (B) ออกมาตรการทางเลือกแทนการคุมตัว
40.6% (C) อนุญาตให้หน่วยงานหรือองค์กรอิสระเข้าตรวจสอบสถานที่คุมตัว
12.5% (D) ยุติการใช้โซ่ตรวนและการแยกคุมขังเดี่ยวเป็นระยะเวลายาวนาน
50.0% (E) ปรับแก้กฎหมายภายในประเทศให้สอดคล้องกับมาตราต่าง ๆ ในข้อกำหนดแมนดาลา (Mandela Rules) และข้อกำหนดกรุงเทพฯ (ข้อกำหนดกรุงเทพฯ)

12. พรรคการเมืองของท่านมีความเห็นว่า มาตรการใดต่อไปนี้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุดในการต่อต้านการกรมนาน การบังคับบุคคลให้สูญหาย และการสังหารนอกกระบวนการกฎหมาย?

- 43.8% (A) ให้ความยุติธรรมและการชดเชยเยียวยาที่เพียงพอเกี่ยวกับเหยื่อและครอบครัว
- 37.5% (B) ลงมติเห็นชอบและผ่านร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการบังคับให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ...
- 34.4% (C) ดำเนินการสืบสวนข้อกล่าวหาเกี่ยวกับการทรมาน การบังคับบุคคลให้สูญหาย และการสังหารนอกกระบวนการกฎหมาย โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ทหาร โดยปราศจากความลำเอียงและมีเป้าหมายเพื่อนำตัวผู้กระทำละเมิดมารับผิด
- 37.5% (D) ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองมิให้บุคคลสูญหาย
- 34.4% (E) ให้การอบรมความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย เจ้าหน้าที่ทหาร และผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์

13. พรรคการเมืองของท่านจะสนับสนุนมาตรการใดต่อไปเพื่อแก้ไขสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้?

- 25.0% (A) ดำเนินการสืบสวนและนำตัวบุคคล รวมถึงเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงที่ต้องรับผิดชอบต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนมาเข้าสู่กระบวนการตามกฎหมาย
- 25.0% (B) จัดให้มีการชดเชยเยียวยาอย่างเต็มที่และอย่างเพียงพอให้กับเหยื่อของการละเมิดสิทธิมนุษยชนและครอบครัว
- 59.4% (C) ทบทวนการประกาศใช้กฎหมายความมั่นคงในพื้นที่ รวมถึง พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ. 2457 พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในประเทศ พ.ศ. 2551 และเปลี่ยนมาบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาตามปกติแทน

14. พรรคการเมืองของท่านจะดำเนินการอย่างไรต่อบทบาทของกองทัพไทยในกิจการภายในประเทศและข้อกล่าวหาเรื่องการละเมิดและการปฏิบัติที่เลวร้ายภายในกองทัพ?

- 40.6% (A) ลดการจัดสรรงบประมาณสำหรับค่าใช้จ่ายของกองทัพลงอย่างมีนัยสำคัญ
- 18.8% (B) ยกเลิกการเกณฑ์ทหาร
- 46.9% (C) แต่งตั้งคณะกรรมการรัฐสภาซึ่งมีภารกิจในการสืบสวนสอบสวนอย่างเป็นอิสระต่อข้อกล่าวหาเกี่ยวกับการเสียชีวิตของนักเรียนเตรียมทหาร หรือ พลทหาร โดยมีเป้าหมายเพื่อนำตัวผู้กระทำการละเมิดมารับผิด

15. พรรคการเมืองของท่านคิดว่าประเด็นใดต่อไปที่รัฐบาลชุดใหม่ควรให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก?

- 50.0% (A) การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน
- 71.9% (B) การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ
- 6.3% (C) การปฏิรูปหน่วยงานด้านความมั่นคง (ทั้งหน่วยงานตำรวจและทหาร)
- 9.4% (D) การส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ และคุ้มครองสิทธิสตรี
- 43.8% (E) การยกระดับมาตรฐานการศึกษาทั่วประเทศ
- 3.1% ไม่มีคำตอบ

ภาคผนวก II: คำตอบของพรรคการเมืองต่อคำถามแต่ละข้อ

	ชื่อพรรค	Q1	Q2	Q3	Q4	Q5	Q6	Q7	Q8	Q9	Q10	Q11	Q12	Q13	Q14	Q15
1	รวมพลัง ประเทศไทย	D,E	D	C	B	C	E	B	D	C	A	B,D	A,D	B	C	A,B
2	ชาติไทยพัฒนา	C	A	B	N/A	A	A	A	B	C	B	B	E	A	C	B,E
3	คนธรรมดาแห่ง ประเทศไทย	C	C	B,E	A	B	B	N/A	B,D	B	B	B,E	B,D	C	B	B,D
4	สามัญชน	A,C	C,D	C,E	A	A	B,E	C	B,C	A	D	B,E	B,D	C	A	B,C
5	ประชาธิปไตย	B,C	D,E	C,E	C	A	A,B	A	B,D	C	A	A,B	B,E	C	B	B,E
6	เพื่อฟ้าดิน	B,C	B,C	B,C	C	A	C,D	B	A,B	C	A,C	A,B	A,E	A	C	A,E
7	อนาคตใหม่	C,D	C	C,E	A	B	A,B	B	A,B	C	D	A,E	C,D	C	A	B
8	กลาง	D,E	D,E	C,E	A	C	A,B	A	B,C	B	D	C,E	C,E	C	C	B
9	กรีน	B,C	B,E	B,E	C	C	D,E	C	C,D	A	A,C	A,E	A,B	C	A	A,E
10	กลีกรไทย	B,D	A,E	B,C	C	A	E	C	D	C	D	B,E	C,E	A	C	B,E
11	แผ่นดินธรรม	B,D	A	B,C	A	A	A,B	C	A	C	A	B,C	C,D	B	A	B,E
12	มหาชน	C,D	C,D	A,C	B	C	B,E	A	B,D	A	B	A,E	C,D	C	B	B,D
13	ทางเลือกใหม่	B	E	B	C	B	D,E	B,C	D	C	C	A	C	A,C	A	A,B
14	ความหวังใหม่	C,E	C,E	A,B	C	B	E	C	B,D	C	C	B,E	A,E	C	A	A,E
15	ประชาธิปไตยใหม่	D,E	A,E	C,E	A	C	A,B,C, D,E	B	B	C	D	C,D	B,E	B	B	A,E
16	พลังแผ่นดินทอง	B,C	C,E	B,C	A	A	A,B	C	B,D	C	C,D	C,E	A,C	B	B	A,B
17	ประชาธิปไตย	B,C, D,E	A,B,C, D,E	A,B, C,D	B	B	A,D	C	D	C	D	A	A,E	B	C	D
18	ประชาชนปฏิรูป	A,C	C	C	C	C	D,E	C	D	B	D	A,C	D,E	B	C	A,B
19	พลังไทยรักไทย	C,E	C,E	A,B	A	A	A,B	N/A	C,D	C	A	A,B	A,D	C	C	A,B
20	เพื่อแผ่นดิน	D	A,B	A,B	C	A	B,D	C	B,D	C	C	B,C	A,C	C	A	A,B
21	เพื่อคนไทย	B,C	A,C	D,E	C	C	A	B	B	C	A	E	B	B	A	B,C
22	ประชาชาติ	B,D	C,D	B,E	A	C	A,B	A	B,D	B	B,D	A,C	B,C	C	C	A,E
23	รวมใจไทย	B,C	C,D	A,C	B	A	B,C	C	A,C	B	A	C,D	A,C	A	C	A,B

	ชื่อพรรค	Q1	Q2	Q3	Q4	Q5	Q6	Q7	Q8	Q9	Q10	Q11	Q12	Q13	Q14	Q15
24	สยามพัฒนา	A,B	D,E	B,C	B,C	A,C	A,B	B,C	B	C	A	B,C	A,B	A,C	B,C	N/A
25	พลังคนกีฬา	B,D	A,C	A,D	B	A	C,D	A	B,D	C	A	C,E	B,D	C	C	E
26	ไทยศรีวิไลย์	E	A,B	C	A	A	A,B	A	B,D	C	A	E	A,E	B	A	B,E
27	พลังไทยดี	A,E	C,E	A,B	B	A	A,C	B	D	C	A	A,C	A,E	C	A	B,E
28	ภาคีเครือข่ายไทย	B,D	C,E	B,C	C	A	A	C	D	C	C	C	A,C	A	C	B,E
29	พลังแรงงานไทย	B,C	C,E	B,C	A,C	A,B	C,E	A,C	B,D	A	A,C	C,E	B,D	A,C	A,C	A,E
30	ไทยรักษาชาติ	C,D	E	B,E	C	A	B,D	C	B,D	B	A	D,E	A,B	C	A	A,B
31	สังคม ประชาธิปไตยไทย	D,E	C,E	B,E	A	A	A,B	B	B,D	B	B	B,E	B,D	C	C	A,B
32	เพื่อชาติ	A,E	A,C	B,E	B	B	AB	C	A,B	C	A	B,E	D	C	A	A,B

ภาคผนวก III: พรรคการเมืองที่ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ วันที่ 24 มีนาคม*

*ข้อมูล ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2562

#	ชื่อพรรค (อังกฤษ/ไทย)	ปีที่ก่อตั้ง	หัวหน้าพรรค	ผู้สมัครสส. (ชาย/หญิง)	ได้ตอบแบบ สอบถามหรือไม่
1	Action Coalition for Thailand	2561	นายจตุมงคล โสณกุล	68/72	ใช่
	พรรครวมพลังประเทศไทย				
2	Bhumjaithai Party	2551	นายอนุทิน ชาญวีรกูล	113/31	ไม่
	พรรคภูมิใจไทย				
3	Bhumphalangkasetrakonhai	2561	นางคำนึ่ง พุดหอม	4/1	ไม่
	พรรคภูมิใจพลังเกษตรกรไทย				
4	Chart Pattana Party	2550	นายวรรณรัตน์ ชาญนุกูล	48/8	ไม่
	พรรคชาติพัฒนา				
5	Charthaipattana Party	2551	นายธีระ วงศ์สมุทร	56/10	ใช่
	พรรคชาติไทยพัฒนา				
6	Commoner Party of Thailand	2557	นายอนพร ศรียากุล	2/0	ใช่
	พรรคคนธรรมดาแห่งประเทศไทย				
7	Commoners Party	2561	นายเลิศศักดิ์ คำคงศักดิ์	5/1	ใช่
	พรรคสามัญชน				
8	Cooperative Power Party	2555	นายจักรี สุจริตธรรม	4/0	ไม่
	พรรคพลังสหกรณ์				
9	Democrat Party	2525	นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ	127/43	ใช่
	พรรคประชาธิปไตย				
10	Democratic for People Party	2557	นายประมวล พิมพ์เสน	3/0	ไม่
	พรรคประชาธิปไตยเพื่อประชาชน				
11	Democratic Force Party	2556	นายพูนพิพัฒน์ นิลรังษี	9/3	ไม่
	พรรคพลังประชาธิปไตย				
12	Farmer Network of Thailand Party	2549	นายโชติ บุญจริง	6/3	ไม่
	พรรคเครือข่ายชาวนาแห่งประเทศไทย				
13	Foundational Party	2561	นายญาณวุฒิ พรหมเดชากุล	11/3	ไม่
	พรรครฐานรากไทย				
14	Future Forward Party	2561	นายธนธร จีรังเรืองกิจ	108/13	ใช่
	พรรคอนาคตใหม่				
15	Glang Party	2561	นายชุมพล คุรุฑแก้ว	4/2	ใช่
	พรรคกลาง				
16	Green Party	2561	นายพงศา ชูเนม	10/2	ใช่
	พรรคกรีน				
17	Kasikomthai Party	2542	นายจำลอง คำสิม	1/0	ใช่
	กสิกรไทย				
18	Klong Thai Party	2561	นายสายัณห์ อินทรภักดิ์	23/4	ไม่
	พรรคคลองไทย				

#	ชื่อพรรค (อังกฤษ/ไทย)	ปีที่ก่อตั้ง	หัวหน้าพรรค	ผู้สมัครสส. (ชาย/หญิง)	ได้คะแนนแบบ สอบถามหรือไม่
19	Land of Dharma Party	2561	นายกรณ์ มีดี	20/4	ใช่
	พรรคแผ่นดินธรรม				
20	Mahachon Party	2541	นายอภิวัต ศิรินาวิน	7/1	ใช่
	พรรคมหาชน				
21	New Alternative Party	2561	นายราเชน ตระกูลเวียง	10/3	ใช่
	พรรคทางเลือกใหม่				
22	New Aspiration Party	2545	นายชิงชัย มงคลธรรม	11/2	ใช่
	พรรคความหวังใหม่				
23	New Democrat Party	2554	นายสุรทิน พิจารณ์	31/10	ใช่
	พรรคประชาธิปไตยใหม่				
24	New Economics Party	2561	นายสุภดิช อากาศฤกษ์	55/17	ไม่
	พรรคเศรษฐกิจใหม่				
25	New Palangdharma Party	2561	นายระวี มาศฉมาดล	20/3	ไม่
	พรรคพลังธรรมใหม่				
26	Paradonraphab Party	2556	นายดำรงดิศ ดิศกุล	14/0	ไม่
	พรรคภราดรภาพ				
27	People Progressive Party	2561 B.E.	นายสมเกียรติ ศรีลัมพ์	68/56	ใช่
	พรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า				
28	People Reform Party	2561	นายไพบูลย์ นิตติตะวัน	28/10	ใช่
	พรรคประชาชนปฏิรูป				
29	People Vote Party	2561	นายอนุชิต งามพัฒนพงศ์ชัย	1/0	ไม่
	พรรคมติประชา				
30	Phalang Paendinthong	2561	นายอนุวัฒน์ วิใจเงิน	5/1	ใช่
	พรรคพลังแผ่นดินทอง				
31	Phalang Pracharath Party	2561	นายอุดม สวานายน	107/13	ไม่
	พลังประชารัฐ				
32	Phalang Thai Rak Chart Party	2556	นายสุเทพ เข้มแข็งปรีชานนท์	10/2	ไม่
	พรรคพลังไทยรักชาติ				
33	Phalang Thai Rak Thai Party	2561	นายคทาเทพ เตชะเดชเรืองกุล	23/5	ใช่
	พรรคพลังไทยรักไทย				
34	Phuea Chat Party	2556	นายเกลียงศ บุตุคำ	112/31	ใช่
	พรรคเพื่อชาติ				
35	Phuea Cheevitmai Party	2556	นางถนอม จงแก้วจิตร	2/1	ไม่
	พรรคเพื่อชีวิตใหม่				
36	Phuea Khon Thai Party	2561	นายวิทยา อินาลา	17/2	ใช่
	พรรคเพื่อคนไทย				
37	Phuea Paendin Party	2550	นางกมลพร กัลยาณมิตร	24/3	ใช่
	พรรคเพื่อแผ่นดิน				
38	Phuea Saha Gon Thai Party	2557	นางสาวอารีย์ ทวนทัย	1/1	ไม่
	พรรคเพื่อสหกรณ์ไทย				

#	ชื่อพรรค (อังกฤษ/ไทย)	ปีที่ก่อตั้ง	หัวหน้าพรรค	ผู้สมัครสส. (ชาย/หญิง)	ได้ตอบแบบ สอบถามหรือไม่
39	Phuea Thai Party	2549	พล.ต.ท. วิโรจน์ เปาอินทร์	81/16	ไม่
	พรรคเพื่อไทย				
40	Phuea Thai Pattana Party	2562	นางสาวอรอนงค์ บุญโต	7/5	ไม่
	พรรคเพื่อไทยพัฒนา				
41	Phuea Tham Party	2553	นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์	20/2	ไม่
	พรรคเพื่อธรรม				
42	Phungluang Party	2557	นายสราวุฒิ สิงห์กลางพล	6/4	ไม่
	พรรคผึ้งหลวง				
43	Powerful Love Party	2561	นายภรณ์ กิตติวัฒน์	6/0	ไม่
	พรรคพลังรัก				
44	Power of Faith Party	2561	นายอนันต์ บุญร่ำไพ	6/2	ไม่
	พรรคพลังศรัทธา				
45	Prachachat Party	2561	นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา	50/6	ใช่
	พรรคประชาชาติ				
46	Prachaniyom Party	2561	นายยงยุทธ เทพจำนงค์	72/39	ไม่
	พรรคประชานิยม				
47	Prachatham Thai Party	2561	นายพิเชษฐ สติรชวล	46/10	ไม่
	พรรคประชารวมไทย				
48	Ruam Jai Thai Party	2561	นายนพดล อมรเวช	5/4	ใช่
	พรรครวมใจไทย				
49	Siam Development Party	2561	นายบุญส่ง เกิดกล้า	13/1	ใช่
	พรรคสยามพัฒนา				
50	Social Power Party	2561	นายวิฑูรย์ ชลายนนาวิน	13/1	ไม่
	พรรคพลังสังคม				
51	Sport Party of Thailand	2552	นายวิรุณ เกิดชูกุล		ใช่
	พรรคพลังคนกีฬา				
52	Thaen Khun Phaendin Party	2550	นายวิชัย ศิรินคร	7/1	ไม่
	พรรคแทนคุณแผ่นดิน				
53	Thai Citizen Power Party	2561	นายสัมพันธ์ เลิศนุวัฒน์	17/1	ไม่
	พรรคพลเมืองไทย				
54	Thai Citizens' Party	2525	นายสุมิตร สุนทรเวช	8/7	ใช่
	พรรคประชากรไทย				
55	Thai Civilized Party	2561	นายมงคลกิตต์ สุขสินธารานนท์	15/11	ไม่
	พรรคไทยศรีวิไลย์				
56	Thai Dee Power Party	2562	นายสาธิต อนุโมทามิ	6/0	ใช่
	พรรคพลังไทยดี				
57	Thai Ethnic Party	2561	นายพลศุภรักษ์ ศิริจันทร์พานนท์	12/3	ไม่
	พรรคชาติพันธุ์ไทย				
58	Thai Forest Conservation Party	2555	นายดำรง พิเศษ	15/1	ไม่
	พรรครักษ์ผืนป่าประเทศไทย				

#	ชื่อพรรค (อังกฤษ/ไทย)	ปีที่ก่อตั้ง	หัวหน้าพรรค	ผู้มีครสส. (ชาย/หญิง)	ได้คอบแบบ สอบถามหรือไม่
59	Thai Friend Party	2561	นายสิระ พิมพ์กลาง	33/11	ไม่
	พรรคเพื่อนไทย				
60	Thai Liberal Party	2556	นายเสรีพิศุทธ์ เตมียเวส	89/9	ไม่
	พรรคเสรีรวมไทย				
61	Thai Local Power Party	2555	นายเศกสรรค์ หอมรักษ์	56/17	ไม่
	พรรคพลังท้องถิ่นไท				
62	Thai Morality Party	2561	นายอโณทัย ดวงคารา	5/3	ไม่
	พรรคไทยธรรม				
63	Thai Nation Power Party	2561	นายทรงกลด ทิพย์รัตน์	57/19	ไม่
	พรรคพลังชาติไทย				
64	Thai Network Party	2562	นางสาวกฤษอนงค์ สุวรรณวงศ์	21/3	ใช่
	พรรคภาคีเครือข่ายไทย				
65	Thai People Power Party	2561	นายนิคม บุญวิเศษ	52/7	ไม่
	พรรคพลังประชาชนไทย				
66	Thai Population Party	2561	นายบุญยงค์ จันทร์แสง	8/7	ไม่
	พรรคประชาชนไทย				
67	Thai Power Builds the Nation	2561	นายณภัทร ชัยสงคราม	11/1	ไม่
	พรรคพลังไทยสร้างชาติ				
68	Thai Power Labor Party	2561	นายพิเชษฐ์ ภูแก้ว	6/0	ใช่
	พรรคพลังแรงงานไทย				
69	Thai Rubber Party	2554	นางวิภาวี มหัทธนะทองขาว	4/0	ไม่
	พรรคยางพาราไทย				
70	Thai Rung Rueng Party	2561	นายฉัตรชัย แนวพญา	6/1	ไม่
	พรรคไทยรุ่งเรือง				
71	Thai Save the Nation	2552	นายปรีชาพล พงษ์พานิช	87/21	ใช่
	พรรคไทยรักษาชาติ				
72	Thai Social Democratic Party	2552	นายสมศักดิ์ โกศัยสุข	2/3	ใช่
	พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย				
73	Thai Teacher Power Party	2562	นายวิฑรยา บริบูรณ์ทรัพย์	5/1	ไม่
	พรรคพลังครูไทย				
74	Thai Teachers for People Party	2554	นายอารี ตริทองเพชร	65/12	ไม่
	พรรคครูไทยเพื่อประชาชน				
75	Thai Workers Party		-	1/0	No
	พรรคคนงานไทย				
76	Thailand Development Party	2561	นายอดิโรจ บุญโย	2/0	ไม่
	พรรคพัฒนาประเทศไทย				
77	Thairaktham Party	2556	นายพีระวิทย์ เรื่องลือลภาค	97/50	ไม่
	พรรคไทรภักธรรม				
78	Thinkakhao Party	2555	นายชุมชฎาธาร หาญณรงค์	5/3	ไม่
	พรรคถิ่นกาขาวชาววิไล				

เปิดตาของคุณให้กว้าง

fidh

ค้นหาข้อเท็จจริง- ดำเนินการเชิงสอบสวนและสังเกตการพิจารณาคดี

สนับสนุนภาคประชาสังคม- การอบรมและแลกเปลี่ยน

การรณรงค์ในประชาคมระหว่างประเทศ- การกดดันต่อหน่วยงานระหว่างรัฐบาล

เผยแพร่ข้อมูลและรายงานข่าว- เพื่อรณรงค์ด้านความเห็นของสาธารณะ

สำหรับ FIDH การเปลี่ยนแปลงสังคมต้องพึ่งพาการทำงานของผู้ปฏิบัติงานในท้องถิ่น

ขบวนการระดับโลกเพื่อการปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชนในระดับประเทศ ภูมิภาค และระหว่างประเทศ มีการสนับสนุนงานของหน่วยงานสมาชิกและภาคี เพื่อแก้ปัญหาการปฏิบัติมิชอบด้านสิทธิมนุษยชน และส่งเสริมกระบวนการประชาธิปไตย เป็นการทำงานเพื่อกดดันรัฐและผู้มีอำนาจ รวมทั้งกลุ่มต่อต้านรัฐบาลที่ติดอาวุธและบรรษัทข้ามชาติ

กลุ่มเป้าหมายหลักของเราคือหน่วยงานสิทธิมนุษยชนระดับประเทศซึ่งเป็นสมาชิกของขบวนการเรา และการทำงานผ่านหน่วยงานเหล่านี้เป็นการช่วยเหลือผู้เสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน FIDH ยังร่วมมือกับหน่วยงานภาคีในท้องถิ่นและผู้มีบทบาทเกี่ยวข้อง

ผู้อำนวยการ
ด้านสิ่งพิมพ์:
Dimitris
Christopoulos
บรรณาธิการ:
Éléonore Morel
ผู้เขียน:
FIDH
ผู้ออกแบบ:
CBT

fidh

CONTACT US

FIDH

17, passage de la Main d'Or

75011 Paris

Tel: (33-1) 43 55 25 18

www.fidh.org

Twitter: @fidh_en / fidh_fr / fidh_es

Facebook:

<https://www.facebook.com/FIDH.HumanRights/>

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

สถานทูตสวิสเซอร์แลนด์ ประจำประเทศไทย

รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นภายใต้การสนับสนุนของสถานทูตสวิสเซอร์แลนด์
ในกรุงเทพมหานคร เนื้อหาของรายงานฉบับนี้เป็นความรับผิดชอบของ
สมาพันธ์สิทธิมนุษยชนแต่เพียงผู้เดียว และไม่สามารถใช้เพื่อสะท้อน
ความคิดเห็นของสถานทูตสวิสเซอร์แลนด์ได้

สมาพันธ์สิทธิมนุษยชนสากล

เป็นองค์กรที่ไม่ใช่รัฐระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน

จนถึงปัจจุบันมีองค์กรสมาชิก 184 องค์กร

ในกว่า 112 ประเทศ

fidh

เกี่ยวกับ FIDH

FIDH ดำเนินการเพื่อคุ้มครองผู้เสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน ป้องกันการละเมิดและนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ

อำนาจหน้าที่ที่กว้างขวาง

FIDH มุ่งทำงานให้เกิดความเคารพต่อสิทธิที่ทั้งปวงที่กำหนดไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน สิทธิทางพลเรือนและการเมือง รวมทั้งสิทธิทาง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ขบวนการระดับสากล

FIDH ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2465 จนถึงปัจจุบันมีองค์กรสมาชิก 184 แห่งในกว่า 112 ประเทศทั่วโลก

FIDH ประสานงานและสนับสนุนการทำกิจกรรมของพวกเขา และช่วยให้พวกเราแสดงความคิดเห็นในระดับสากลได้

หน่วยงานอิสระ

เช่นเดียวกับบรรดาหน่วยงานสมาชิก FIDH ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของพรรคการเมืองหรือศาสนาใดๆ และเป็นหน่วยงานที่เป็นอิสระจากรัฐบาล

www.fidh.org